

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo

**NADZOR NAD DELOM OBČINSKIH
ORGANOV**

Ines Pivar

Ljubljana, januar 2012

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

DIPLOMSKO DELO

NADZOR NAD DELOM OBČINSKIH ORGANOV

Kandidatka: Ines Pivar
Vpisna številka: 04036761
Študijski program: Visokošolski strokovni študijski program Uprava I. stopnja
Mentor: dr. Gregor Virant, docent

Ljubljana, januar 2012

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Ines Pivar, študentka visokošolskega strokovnega študijskega programa, z vpisno številko 04036761, sem avtorica diplomskega dela z naslovom »Nadzor nad delom občinskih organov«.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela,
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem poskrbela, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela in je zapisan v skladu s fakultetnimi navodili,
- sem pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo in sem to tudi jasno zapisala v predloženem delu,
- se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del, bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobesednega parafraziranja bodisi v grafični obliki, s katerim so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne – kaznivo po zakonu (Zakon o avtorstvu in sorodnih pravicah, Ur. list RS, št. 21/95), kršitev pa se sankcionira tudi z ukrepi po pravilih Univerze v Ljubljani in Fakultete za upravo,
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za upravo,
- je elektronska oblika identična s tiskano obliko diplomskega dela ter soglašam z objavo dela v zbirki »Dela FU«.

Diplomsko delo je lektorirala Cvetka Rengeo, prof. slov. in soc.

Ljubljana, januar 2012

Podpis avtorice:

POVZETEK

Na začetku diplomske naloge so pojasnjeni različni pojmi lokalne samouprave, lokalne skupnosti in občine. Predstavljena je kratka zgodovina občin, opredeljene najpomembnejše naloge občin ter predpisi, ki urejajo poslovanje občine. V naslednjem poglavju je predstavljeno premoženje in financiranje občin. Posebej so predstavljeni občinski organi, njihove pristojnosti, sestava in mandat članov.

V osrednjem delu je predstavljeno, kakšne vrste nadzora poznamo, ter institucije, ki izvajajo nadzor nad delom občinskih organov, njihov status in sestava, pristojnosti, predmet nadzora, postopki, cilji in morebitne posledice nadzora ter vloga institucij pri nadzoru nad delom občinskih organov.

Na koncu diplomske naloge sem povzela še najpomembnejše ugotovitve.

Ključne besede: lokalna samouprava, lokalna skupnost, občina, občinski organi, notranji nadzor, nadzor državnih organov

SUMMARY

SUPERVISION OF WORK OF MUNICIPAL AUTHORITIES

At the beginning of this thesis various concepts, connected with local self-government, local community and municipality are dealt with. A brief history of municipality is given with the most important functions of municipality that are presented besides municipal code. Later on municipality property and resources of municipal incoming are presented. Later on administrative organs of municipalities, their areas of jurisdiction, administrative officials and their mandates are dealt with in more detail.

The main part of the thesis covers supervision of municipalities, besides municipal supervisory organs, their functions and composition, areas of jurisdiction, areas of control, procedures, objectives, and possible consequences of supervision, together with the role of supervisory institutions over the performance of municipal organs.

At the end of this thesis the summary of the most important findings is given.

Keywords: local self-government, local community, municipality, municipal organs, internal auditing system, state auditing administration

KAZALO

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA.....	iii
POVZETEK.....	v
SUMMARY.....	vi
KAZALO	vii
SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC.....	x
1 UVOD.....	1
2 LOKALNA SAMOUPRAVA IN LOKALNA SKUPNOST	2
2.1 Pojem lokalne samouprave.....	2
2.2 Lokalna skupnost	3
2.3 Občina	4
2.3.1 Vrste občin.....	4
2.4 Zgodovinski razvoj lokalne samouprave.....	5
2.5 Pristojnosti občin.....	5
2.5.1 Izvirne pristojnosti	6
2.5.2 Prenesene pristojnosti.....	7
2.6 Predpisi občine.....	7
3 PREMOŽENJE IN FINANCIRANJE OBČINE.....	9
3.1 Premoženje	9
3.2 Financiranje.....	10
3.3 Proračun.....	11
4 OBČINSKI ORGANI	13
4.1 Občinski svet	13
4.2 Župan	14
4.3 Nadzorni odbor	15
4.4 Občinska uprava	15
5 VRSTE NADZORA.....	16
5.1 Notranji.....	16
5.2 Zunanji.....	16
6 NOTRANJI NADZOR	17
6.1 Nadzorni odbor	17
6.1.1 Splošno o nadzornem odboru	17
6.1.2 Sestava.....	17

6.1.3	Pristojnosti	17
6.1.4	Namen in cilji nadzora	18
6.1.5	Postopek nadzora	18
6.1.6	Poročilo nadzornega odbora	18
6.2	Notranji finančni nadzor	19
6.2.1	Splošno o notranjem finančnem nadzoru	19
6.2.2	Organiziranje notranje kontrole	20
6.2.3	Pogoji za ustanovitev notranje kontrole	21
6.2.4	Izvajanje notranjega revidiranja	21
7	NADZOR DRŽAVNIH ORGANOV	23
7.1	Računsko sodišče republike slovenije	24
7.1.1	Pojem in naloge računskega sodišča	24
7.1.2	Sestava in pristojnosti članov računskega sodišča	25
7.1.3	Revizijska pristojnost računskega sodišča	26
7.1.3.1	Predrevizija	27
7.1.3.2	Revizija	27
7.1.3.3	Porevizija	28
7.1.4	Primer: revizijsko poročilo za občino	28
7.2	Ustavno sodišče republike slovenije	29
7.2.1	Splošno o ustavnem sodišču	29
7.2.2	Organiziranost ustavnega sodišča	30
7.2.3	Pristojnosti ustavnega sodišča	33
7.2.4	Vloga ustavnega sodišča pri nadzoru	33
7.2.4.1	Ustavna pritožba	33
7.2.4.2	Postopek za oceno ustavnosti in zakonitosti splošnih pravnih aktov	35
7.3	Vlada in ministrstva	37
7.3.1	Vlada in njene pristojnosti	37
7.3.2	Sestava	37
7.3.3	Ministrstva	39
7.3.4	Vloga vlade pri nadzoru	40
7.4	Državni zbor	41
7.4.1	Splošno o državnem zboru	41
7.4.2	Sestava	41
7.4.3	Funkcije in naloge	43

7.4.4	Vloga državnega zbora pri nadzoru.....	43
7.5	Upravno sodišče.....	44
7.5.1	Organizacija sodišča.....	44
7.5.2	Upravni spor	44
7.5.3	Vloga sodišča pri nadzoru.....	46
8	ZAKLJUČEK.....	47
	LITERATURA IN VIRI	55

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

čl.	člen
Kraljevina SHS	Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev
oz.	oziroma
RS	Republika Slovenija
ZKT	Zakon o komunalnih taksah
ZLS	Zakon o lokalni samoupravi

1 UVOD

Osnovni namen občine je zadovoljevanje potreb občanov. Občine se med seboj razlikujejo glede na velikost, število prebivalcev organiziranost ter razvitost infrastrukture v občini. Občina izvršuje različne pristojnosti, izvirne in prenesene, pri tem pa mora poskrbeti za zakonitost delovanja teh pristojnosti ter gospodarno uporabo in pridobivanje finančnih sredstev. Delovanje občin pa mora biti podrejeno določenim zakonom in drugim predpisom. Za zagotovitev zakonitosti in gospodarnosti pa je potreben nadzor nad delom občinskih organov. Mislim, da je ta nadzor zelo razpršen in da je najpomembnejša institucija, ki nadzoruje delo občinskih organov, Računsko sodišče. V diplomski nalogi sem raziskala, če je to res ali ne.

Za to diplomsko nalogo sem se odločila, ker me zanima, katere institucije izvajajo nadzor nad delom posamezne občine, katere organe nadzorujejo, kakšne vrste nadzora poznamo, kakšni so nameni in cilji nadzora ter kako poteka sam postopek nadzora.

Namen je bil predstaviti sistem nadzora nad poslovanjem občine.

Cilji diplomske naloge so bili pojasniti različne pojme lokalne samouprave in lokalne skupnosti, opredeliti pristojnosti in predpise občine, predstaviti občinske organe in njihove pristojnosti ter ugotoviti, iz katerih virov se financira občina. Cilj je bil tudi predstaviti najpomembnejše institucije, ki nadzorujejo delo občine, njihove pristojnosti in njihovo vlogo pri nadzoru.

Pri izdelavi diplomske naloge sem uporabljala različno literaturo in zakone. Predelala in povzela sem tudi poročilo o poslovanju občine Izola.

Na začetku diplomske naloge sem pojasnila različne pojme lokalne samouprave, lokalne skupnosti in občine, predstavila kratki razvoj občin, opredelila najpomembnejše naloge občin ter predpise, ki urejajo poslovanje občine.

V naslednjem poglavju sem pojasnila, iz česa je sestavljeno premoženje občine in kako se razdeli premoženje v primeru združitve in delitve občin. Predstavila in opisala sem tudi, iz katerih virov se občina financira ter kaj je in kaj sestavlja proračun občine.

Posebej sem predstavila občinske organe, njihove pristojnosti, sestavo in mandat članov.

V naslednjem poglavju sem predstavila notranji in zunanji nadzor ter kateri organi opravljajo posamezen nadzor.

V 6. poglavju sem predstavila notranji nadzor, v okviru katerega sem opisala nadzorni odbor in notranji finančni nadzor občine.

V 7. poglavju sem predstavila nadzor državnih organov in državne institucije, ki nadzirajo delo občinskih organov. To so računsko, ustavno in upravno sodišče, vlada in državni zbor. Naredila sem tudi povzetek revizijskega poročila za občino Izola ter povzetek odločbe ustavnega sodišča.

Na koncu diplomske naloge sem povzela še najpomembnejše ugotovitve.

2 LOKALNA SAMOUPRAVA IN LOKALNA SKUPNOST

2.1 POJEM LOKALNE SAMOUPRAVE

Poznamo več definicij lokalne samouprave.

»Samoupraven je tisti, ki ima pravico in možnost odločati o svojih zadevah na podlagi lastne moči.

Država je najbolj samoupravna, saj je neodvisna od kogar koli in ima samo ona moč, da vsili svoje odločitve proti komur koli znotraj nje. Vse druge družbene skupnosti črpajo svoje pravice do samouprave iz države. Država jim lahko prepusti pravico, da o določenih zadevah samostojno odločajo« (Vlaj, 2006, str. 15).

»Lokalna samouprava je pravica in sposobnost lokalnih oblasti, da v mejah zakona urejajo in opravljajo bistveni del javnih zadev v okviru svojih nalog in v korist lokalnega prebivalstva« (MELLS, 3. člen).

Bistvo lokalne samouprave je pravica ljudi v lokalni skupnosti, da samostojno urejajo določene javne zadeve na svojem območju.

»O lokalni samoupravi govorimo takrat, ko država lokalnim skupnostim prizna pravni obstoj, jim podeli pravico odločati o vprašanih, v katera se sama ne vmešava in jim zagotovi sredstva, potrebna za urejanje teh zadev« (Virant, 2004, str. 162).

Lokalna samouprava zagotavlja lokalni skupnosti določeno stopnjo neodvisnosti.

»Lokalna samouprava je oblika samostojnega urejanja in reševanja življenjskih potreb prebivalstva v določenih ožjih krajevnih okvirih na organiziran, vendar neoblasten način. Zanja so značilni avtonomija, samostojnost, decentralizacija in demokratizacija« (Vlaj, 2006, str. 15, 16).

2.1.1 ELEMENTI SAMOUPRAVNOSTI

Obstaja 5 elementov samoupravnosti:

- teritorialni

Pove, da se lokalna samouprava izvaja na ožjem teritoriju, in sicer je lahko ta teritorij eno naselje ali več naselij skupaj.

Za lokalno skupnost je značilna navezanost na določen fizični prostor.

Teritorialni obseg občin določa zakon. Pri teritorialni sestavini gre za ustanavljanje novih občin in za spremembo njihovih območij.

»Teritorialne spremembe v občinah so:

- združitev občin,
- razdelitev občine na dve ali več novih občin,
- izločitev dela občine v samostojno občino,

-izločitev dela občine in priključitev drugi občini« (Virant, 2004, str. 169).

- funkcionalni

Gre za razmejitev pristojnosti med državo in lokalnimi skupnostmi. Lokalne skupnosti opravljajo izvirne naloge, ki jih občina določa in ureja samostojno, država pa lahko prenese na lokalne skupnosti določene državne naloge.

Pri razmejitvi nalog je treba upoštevati načelo subsidiarnosti, ki pravi, da bi naj občina opravljala vse naloge, ki jih je zmožna opravljati in za katere je usposobljena.

- organizacijski

Pove, da na področju lokalne samouprave velja načelo samoorganizacije. Gre za organizacijo lokalne oblasti, ki jo sestavljajo občinski organi.

ZLS je uvedel tak organizacijski model, v katerem so najpomembnejše pristojnosti odločanja o javnih zadevah lokalnega pomena v rokah predstavniškega organa (občinski svet), izvršilno vlogo v občini pa ima župan, ki je lahko izvoljen posredno ali neposredno. Pomembno vlogo opravlja še nadzorni odbor. Posebna organizacijska oblika je občinska uprava, ki je zadolžena za pripravo strokovnih podlag za odločitve občinskih organov.

- finančno-materialni

Občina samostojno ureja lokalne javne zadeve in javne službe, za izvajanje katerih potrebuje sredstva in pravno podlago, izvaja pa jih po določenem postopku.

- pravni

Pomeni, da je občina pravna oseba, lahko sprejema lastne predpise in deluje v okviru pravnega sistema. Pogoji pa je, da jo država prizna kot pravno osebo.

2.2 LOKALNA SKUPNOST

Lokalna skupnost je družbena skupnost na določenem ozemlju, lahko gre za eno ali več med seboj povezanih naselij. Je skupnost, ki nastane zaradi skupnih interesov prebivalcev tega ozemlja.

»Bistveni elementi lokalne skupnosti so:

- določeno ozemlje,
- ljudje, ki živijo na tem ozemlju,
- skupne potrebe in interesi teh ljudi,
- dejavnosti za zadovoljevanje teh potreb,
- zavest ljudi o skupnosti, ki ji pripadajo« (Vlaj, 2006, str. 17).

Gre za skupnost ljudi, ki imajo skupne potrebe in jih želijo uresničiti. Zadovoljevanje teh potreb zahteva določene dejavnosti, zato je potrebno, da nastane neka organizacijska struktura, da bi se lahko te dejavnosti izvajale.

Skupni interes ljudi v lokalni skupnosti je, da se zagotovijo take razmere, ki omogočajo družbeno življenje na tem območju in zadovoljevanje skupnih potreb prebivalcev, kot so potreba po preskrbi z vodo, s plinom, z elektriko, s kanalizacijo, načrtna raba prostora, javna razsvetljava, zdravstvene, kulturne in ostale storitve.

2.3 OBČINA

Občina je temeljna lokalna skupnost, ki temelji na skupnih potrebah in interesih prebivalcev določenega ozemlja. Ti prebivalci sodelujejo pri upravljanju javnih zadev lokalne narave.

Občina se ustanovi z zakonom po prej opravljenem referendumu. Na referendumu se ugotovi, če se prebivalci določenega ozemlja strinjajo z ustanovitvijo.

»Občina mora biti sposobna zadovoljevati potrebe in interese svojih prebivalcev in izpolnjevati druge naloge v skladu z zakonom« (ZLS, 13. člen).

Pogoji za to pa so:

- osnovna šola,
- primarno zdravstveno varstvo,
- komunalna opremljenost,
- poštne storitve,
- knjižnica,
- finančne storitve,
- drugi pogoji.

2.3.1 VRSTE OBČIN

Obstajajo štiri vrste občin:

▪ navadne

Najstarejša oblika družbenega bivanja na določenem ozemlju so podeželske skupnosti. V času urbanizacije so se vaške skupnosti razkrojile, modernizirale so kmetijsko proizvodnjo, pojavil se je prehod med mesti in podeželjem.

▪ mestne

»Mestna občina je gosto in strnjeno naselje ali več naselij, povezanih v enoten prostorski organizem, z mestno okolico, ki jo povezuje dnevno preseljevanje prebivalstva« (Vlaj, 2006, str. 148).

Mesto dobi status mestne občine, če ima najmanj 20.000 prebivalcev in najmanj 15.000 delovnih mest in je geografsko, gospodarsko in kulturno središče na svojem ozemlju.

Po Ustavi RS je mestna občina posebna vrsta občine, ki opravlja z zakonom določene naloge iz državne pristojnosti. Te naloge se nanašajo na razvoj mesta in jih država prenese v izvirno pristojnost mestne občine, se pravi, da jih občina opravlja kot svoje izvirne naloge.

- mesto

»Mesto je nedeljiv urbani, gospodarski in družbeni prostor, ki vključuje vse za rast in razvoj mesta vitalne naloge in temu prilagojen obseg površin za poselitev, delovna mesta, zelenje, rekreacijo in za infrastrukturne sisteme« (Vlaj, 2006, str. 149).

- občine s posebnim statusom

To so občine v obmejnem pasu, katerim država zagotavlja posebna sredstva za razvoj.

2.4 ZGODOVINSKI RAZVOJ LOKALNE SAMOUPRAVE

Občina, kot oblika lokalne samouprave, se je najprej pojavila v srednjeveških mestih, ko so mesta začela pridobivati mestne pravice.

V času, ko so bili Slovenci pod avstro-ogrsko monarhijo, lokalne samouprave skoraj ni bilo. To je bilo obdobje državnega absolutizma.

Leta 1848, po koncu marčne revolucije, je bil odpravljen sistem zemljiškega gospostva, uvedene so bile politične samoupravne občine.

Glavna mesta so imela poseben status.

Tedanja avstrijska zakonodaja je omogočala razmeroma močno samoupravo.

Na območju Slovenije so v 19. stoletju delovale vaške in mestne občine, okraji in kresije.

Leta 1921 je v Kraljevini SHS Vidovdanska ustava vpeljala občine, okraje in oblasti kot tri enote lokalne samouprave, ki so bile hkrati teritorialne enote državne uprave. Leta 1931 je spremenjena ustava Kraljevine SHS določila kot lokalne skupnosti občine in banovine, ki so bile hkrati enote državne uprave. Poleg njih so kot enote državne uprave obstajali še upravni okraji.

Leta 1952 je prišlo do delne decentralizacije in demokratizacije lokalnih oblasti. Lokalna samouprava se je razdelila na občine in okraje. Ukinili so se izvršni odbori, razširile pa so se pristojnosti ljudskih odborov.

Leta 1955 je prišlo do uvedbe komunalnega sistema, s čimer je občina postala temeljna družbenoekonomska celica in enota državne oblasti.

2.5 PRISTOJNOSTI OBČIN

»Ustavno opredeljena lokalna samouprava pomeni vrednostno usmeritev, konkretno vsebino lokalne samouprave pa dobimo šele z opredelitvijo njenih lastnih zadev, o katerih se v njenem okviru avtonomno odloča. To področje pa je prepuščeno zakonskemu urejanju ter statutom in splošnim pravnim aktom občin, pri čemer morajo biti ti zakoni in akti občin v skladu s temeljno vrednostno usmeritvijo v ustavi« (Vlaj, 2006, str. 157).

Tradicionalne naloge občin so urejanje komunalnega gospodarstva, socialno življenje, javni red in mir, prostorsko načrtovanje, varstvo okolja, gospodarjenje z občinskim premoženjem ter skrb za lokalno infrastrukturo.

Temeljna pooblastila in naloge lokalne samouprave morajo biti določene z ustavo in zakonom.

Po naši zakonodaji občine izvršujejo izvirne in prenesene pristojnosti.

2.5.1 IZVIRNE PRISTOJNOSTI

V izvirno pristojnost občine sodijo lokalne zadeve javnega pomena, ki jih je občina sposobna samostojno urejati in se nanašajo na prebivalce občine.

»Naloge, ki spadajo v izvirno pristojnost, lahko razdelimo v več skupin:

a) naloge na področju normativnega urejanja

- sprejemanje statuta, odlokov in drugih predpisov občine,
- sprejem občinskega proračuna in zaključnega računa,
- sprejem prostorskih načrtov,
- urejanje upravljanja energetske in vodovodnih komunalnih objektov,
- urejanje javnih cest in poti, rekreacijskih in drugih površin,
- urejanje občinske javne službe,
- urejanje delovanja občinske uprave,
- urejanje načina in pogojev upravljanja premoženja občine,
- opravljanje drugih lokalnih javnih zadev.

b) naloge na področju upravljanja

- upravljanje z občinskim premoženjem,
- upravljanje lokalne javne službe,
- upravljanje lokalnih javnih cest in poti,
- vodenje javnih podjetij.

c) občina s svojimi sredstvi

- gradi in vzdržuje lokalne javne ceste in poti,
- pospešuje kulturno, društveno in druge dejavnosti,
- gradi komunalne objekte,
- gradi stanovanja za socialno ogroženo prebivalstvo,
- zagotavlja delovanje javnih služb,
- zagotavlja delovanje občinskega sveta, župana, nadzornega odbora in občinske uprave.

d) občina s svojimi ukrepi

- omogoča gospodarski razvoj občine,
- pospešuje razvoj športa in rekreacije,
- skrbi za požarno varnost in organizira pomoč,
- skrbi za varstvo zraka, vodnih virov, varstvo pred hrupom ter za zbiranje odpadkov.

- e) občina zagotavlja
- pomoč in reševanje v primeru elementarnih nesreč,
- nadzor nad krajevnimi prireditvami« (Vlaj, 2006, str. 159).

2.5.2 PRENESENE PRISTOJNOSTI

Prenesene pristojnosti so državne naloge, ki jih država zaradi večje racionalnosti prenese na občine in za njihovo izvrševanje zagotovi tudi primerna sredstva.

Te naloge se nanašajo na razvoj mesta. Država nadzira strokovnost in primernost izvajanja.

Razlike med izvirnimi in prenesenimi pristojnostmi:

- pri izvirnih pristojnostih gre za politično odločanje, pri prenesenih pa za strokovno izvrševanje zakonov in podzakonskih predpisov;
- pri odločitvah, vezanih na izvirno pristojnost lokalne skupnosti, državni organi nadzirajo zakonitost, pri odločitvah, vezanih na preneseno pristojnost, pa racionalnost;
- organi lokalne skupnosti so pri odločanju o zadevah iz izvirne pristojnosti samostojni, pri odločanju o zadevah iz prenesene pristojnosti pa morajo upoštevati navodila državnih organov.

2.6 PREDPISI OBČINE

Po naši zakonodaji občine odločajo o zadevah s splošnimi in posamičnimi akti. Vsi predpisi morajo biti v skladu z ustavo in zakoni.

S splošnimi pravnimi akti občina ureja izvirne pristojnosti ter prenesene, če je tako določeno v zakonu. Ti akti so:

- statut občine,
- poslovnik občinskega sveta in nadzornega odbora,
- odloki,
- odredbe, pravilniki, navodila.

Posamični akti občine so:

- proračun in zaključni račun,
- prostorski akti,
- plani prostorskega in splošnega razvoja občine.

O nekaterih zadevah občinski organi odločajo s sklepom, ki je lahko splošni ali posamični akt. Vsi predpisi so objavljeni v uradnem glasilu, veljati začnejo 15. dan po objavi, razen, če ni drugače določeno.

Statut občine je najpomembnejši splošni pravni akt občine. Vsi občinski predpisi morajo biti v skladu s statutom.

Statut določa naselja občine ter območje, pravni status in naloge ožjih delov občine.

Statut podrobneje določa načela za organizacijo in delovanje občine, pristojnosti njenih organov, določa način sodelovanja občanov pri odločanju, vsebuje določbe o premoženju in financiranju občine in druge statusne določbe. Statut določa tudi pravila o splošnih in posamičnih aktih občine ter pravila o varstvu občine in o nadzoru zakonitosti.

»Statut sprejme občinski svet z dvotretjinsko večino vseh članov« (ZLS, 64. člen).

V poslovniku občinskega sveta so določeni organizacija, način dela občinskega sveta in postopek, po katerem se sprejemajo odloki in drugi splošni akti.

Z odloki, odredbami, pravilniki in navodili urejajo občine izvirne naloge, lahko pa tudi prenesene, če tako določa zakon.

Odlok je splošni akt, ki se najpogosteje uporablja v občini. Z njim občina ustanavlja organe občinske uprave in njeno organizacijo ter javne službe.

v odredbi so vsebovane razmere splošnega pomena in način, kako ravnati v teh razmerah.

Pravilnik je splošni akt, s katerim občina povečuje neposredno uporabnost statuta ali odloka.

Z navodilom občina predpiše postopek ravnanja organov občinske uprave pri izvrševanju določb splošnih aktov.

3 PREMOŽENJE IN FINANCIRANJE OBČINE

3.1 PREMOŽENJE

»Občine so osebe javnega prava s pravico posedovati, pridobivati in razpolagati z vsemi vrstami premoženja« (ZLS, 7. člen).

Občinsko premoženje se deli na:

- finančno premoženje, ki zajema denar, terjatve, delnice ter kapitalske naložbe,
- stvarno premoženje, ki zajema premičnine in nepremičnine v občini (stanovanja, poslovne zgradbe, lokalne ceste in javne površine, kanalizacijsko in vodovodno omrežje, šole, vrtci, zdravstveni domovi, kulturni objekti ...).

V primeru, ko se dve ali več občin združi in nastane nove občina, postane premoženje teh občin last nove občine.

Če se občina razdeli na več občin, se njeno premoženje razdeli sporazumno. Tudi v primeru, pri katerem se en del občine izloči od nje in priključi k drugi, se premoženje deli na podlagi sporazuma.

Občinski svet mora v 6 mesecih po ustanovitvi nove občine določiti način, kako se bo premoženje občine sporazumno razdelilo, župan pa mora v naslednjih 3 mesecih skleniti sporazum.

»Upravno sodišče z odločbo razdeli premoženje v skladu z načinom sporazumne delitve, če je na podlagi načina sporazumne razdelitve premoženja, ki so ga sprejeli vsi občinski sveti, sporazum podpisala več kot polovica županov. Predlog mora vložiti vsaj ena občina v tridesetih dneh od poteka roka za sklenitev sporazuma« (ZLS, 51.b člen).

Na podlagi sporazuma se lahko lastninska pravica občine vpiše v zemljiško knjigo.

»Če občine ne razdelijo premoženja sporazumno, se z dnem ustanovitve nove občine ali priključitve izločenega dela k sosednji občini, razdeli premoženje tako, da:

- nepremično premoženje, grajeno javno dobro in javna infrastruktura pripadejo občini, na območju katere ležijo, razen če v celoti služijo izvrševanju obveznih gospodarskih javnih služb druge občine, pripadejo tej občini,
- premično premoženje, ki je namenjeno uporabi nepremičnine ali izvajanju dejavnosti, ki ji nepremičnina služi, postane premoženje občine, na območju katere leži nepremičnina,
- nepremično premoženje, ki je po predpisih o lastninjenju družbene lastnine postalo premoženje krajevnih skupnosti, postane premoženje občine, na območju katere leži v skladu s statutom občine« (ZLS, 51.c člen).

3.2 FINANCIRANJE

»Financiranje občin temelji na načelih lokalne samouprave, predvsem načelu sorazmernosti virov financiranja z nalogami občin in načelu samostojnosti občin pri financiranju občinskih nalog« (ZFO-1, 3. člen).

Za opravljanje prenesenih nalog mora sredstva zagotoviti država glede na vrsto in obseg nalog.

V Sloveniji se občine financirajo po sistemu »primerne porabe«. Gre za povprečen obseg sredstev, namenjen občinam, da lahko financirajo izvedbo svojih nalog. Ta sredstva določi za posamezno leto ministrstvo, pristojno za finance.

Zakon o lokalni samoupravi določa, da se občine financirajo:

- iz lastnih virov,
- iz državnih sredstev ali finančna izravnava,
- z zadolžitvijo,
- iz sredstev Evropske unije.

Lastni viri

Lastne vire lahko občina pridobiva na podlagi predpisov z uvedbo dajatev, z opravljanjem lastne dejavnosti in z ustvarjanjem dohodkov iz premoženja.

Najpomembnejši za poslovanje občine so davki, ki jih posamezna občina sama predpiše.

Kot lastni viri se v skladu z veljavno zakonodajo štejejo:

- davki in dajatve (davek od premoženja, davek na dediščine in darila, davek na promet nepremičnin, delež dohodnine, upravne takse, pristojbine in drugi davki),
- dohodki od premoženja (zakupnine in najemnine, dohodki od vrednostnih papirjev in drugih pravic, dohodki od rent, dohodki od dobička javnih podjetij in drugi dohodki).

Sredstva države

Država lahko občinam podeli sredstva zaradi enakomerne javne porabe.

Država lahko dodeli slabše razvitim občinam dodatna sredstva za izvajanje njihovih nalog in sredstva za nujne naložbe.

Zadolževanje

Občina lahko del sredstev za izvedbo svojih nalog pridobi z zadolžitvijo. Zadolži se lahko z izdajo vrednostnih papirjev ali z najetjem posojil znotraj države.

»Občina se lahko zadolži samo za financiranje investicij na področju šolstva, stanovanjske gradnje in oskrbe z vodo, ter investicij, ki so sofinancirane iz sredstev sklada Evropske unije« (ZFO-1, 10. člen).

Možnosti za zadolževanje so zakonsko omejene.

»Občine morajo ministrstvu, pristojnemu za finance, tekoče sporočati podatke o prihodkih in odhodkih ter zadolževanju proračunov. Način in rok za sporočanje podatkov predpiše minister, pristojen za finance. Občini, ki ne sporoča podatkov v določenem roku, se začasno ustavi nakazovanje sredstev za finančno izravnavo« (ZFO-UPB1, 27. člen).

3.3 PRORAČUN

Proračun je normativni akt, ki vnaprej, praviloma za 1 leto, določa in predpisuje vrsto in višino občinskih prihodkov in odhodkov ter s tem določa način porabe javnih sredstev. S proračunom občina določi sredstva za financiranje in izvajanje svojih nalog.

Proračun občine je sestavljen iz splošnega in posebnega dela ter načrta razvojnih programov.

Splošni del vsebuje:

- bilanco prihodkov in odhodkov, v kateri se prikažejo načrtovani prihodki in odhodki,
- račun finančnih terjatev in naložb, ki prikazuje dana posojila in prejeta vračila teh posojil ter prodajo in povečanje kapitalskih deležev,
- račun financiranja, ki prikazuje odplačevanje dolgov, zadolževanje občine ter načrtovane spremembe denarnih sredstev.

Prihodki in odhodki, ki so prikazani v bilanci stanja, so:

Prihodki:

- »▪ davčni prihodki in prispevki
- nedavčni prihodki
- kapitalski prihodki
- prejete donacije
- transferni prihodki

(ZJF-UPB4, 11. člen).

Odhodki:

- tekoči odhodki
- tekoči transferi
- investicijski odhodki
- investicijski transferi«

Posebni del proračuna je sestavljen iz finančnih načrtov neposrednih uporabnikov, načrt razvojnih programov pa zajema letne načrte razvojnih programov uporabnikov.

»V načrtu razvojnih programov se izkazujejo načrtovani izdatki proračuna za investicije in državne pomoči v prihodnjih štirih letih, ki so razdelani po:

- posameznih programih neposrednih uporabnikov,
- letih, v katerih bodo izdatki za programe bremenili proračune prihodnjih let,
- virih financiranja za celovito izvedbo programov« (ZJF, 12. člen).

Predlog proračuna pripravi župan in ga predloži v sprejem občinskemu svetu. Občinski svet sprejme proračun v skladu z določbami poslovnika občinskega sveta.

V enem mesecu po sprejemu proračuna občine, ga mora župan predložiti ministrstvu, pristojnemu za finance.

Za izvrševanje občinskega proračuna je župan v celoti odgovoren občinskemu svetu.

4 OBČINSKI ORGANI

Lokalna samouprava omogoča prebivalcem lokalne skupnosti, da sami upravljajo zadeve in sprejemajo odločitve, pomembne za lokalno skupnost. Odločitve lahko sprejemajo neposredno ali pa po organih lokalne samouprave.

V družbi ni mogoče, da bi prebivalci sami sprejemali vse odločitve, zato je sprejemanje večine odločitev, povezanih z lokalno samoupravo, zaupano različnim organom lokalne samouprave.

V Zakonu o lokalni samoupravi je določeno, kdo so občinski organi in kakšna so njihova medsebojna razmerja.

ZLS je določil, da so občinski organi naslednji:

- občinski svet,
- župan,
- nadzorni odbor.

4.1 OBČINSKI SVET

»Občinski svet je najvišji organ odločanja o vseh zadevah v okviru pravic in dolžnosti občine« (ZLS, 29. člen).

V okviru svojih nalog ima občinski svet urejevalno, nadzorno, volilno in funkcijo odločanja o konkretnih zadevah.

» Občinski svet v okviru svojih pristojnosti:

- sprejema statut občine,
- sprejema odloke in druge akte,
- sprejema prostorske in druge plane razvoja občine,
- sprejema občinski proračun in zaključni račun,
- imenuje in razrešuje člane nadzornega sveta ter člane komisij in odborov občinskega sveta,
- nadzoruje delo župana, podžupana in občinske uprave glede izvrševanja odločitev občinskega sveta,
- odloča o pridobitvi in odtujitvi občinskega premoženja, če ni z zakonom drugače določeno,
- odloča o drugih zadevah, ki jih določata zakon in statut občine« (ZLS, 29. člen).

»Občinski svet odloča tudi o na občino prenesenih zadevah iz državne pristojnosti, če zakon ne določa, da o teh zadevah odloča drug občinski organ« (ZLS, 29. člen).

Predloge aktov mu v sprejem predlagajo njegovi člani, župan ter delovna telesa.

Odločitve sprejema na svoji seji. Odločitev je sprejeta, če je zanjo glasovala večina navzočih članov.

Svoje delo ureja občinski svet s poslovnikom občinskega sveta.

Člane občinskega sveta izvolijo prebivalci občine neposredno na demokratičnih volitvah. Mandatna doba občinskega sveta je po zakonu štiri leta. Občinski svet sestavlja od 7 do 45 članov, glede na to, koliko ljudi živi v občini.

Občinski svet ima svoja delovna telesa (komisije in odbore). Člani teh teles so lahko člani občinskega sveta ali pa drugi občani, vendar največ polovica. Komisije in odbori opravljajo zadeve iz pristojnosti občinskega sveta in mu lahko povedo svoja mnenja in predloge.

Delovna telesa in vsak član občinskega sveta mu lahko predlagajo v sprejem odloke in druge akte iz njegove pristojnosti. Proračun in zaključni račun pa sprejme občinski svet na predlog župana.

Občinski svet lahko ustanovi posvetovalna telesa. To so krajevni, vaški ali četrtni odbori. Člane posvetovalnih teles imenuje in razrešuje občinski svet razen, če je s statutom ali odlokom občine določeno, da jih imenujejo in razrešujejo prebivalci ožjih delov občine.

4.2 ŽUPAN

Župan je izvršilni organ občine.

Župan opravlja več funkcij:

- predstavniško, v okviru katere predstavlja in zastopa občino,
- predlagalno, ki pomeni, da lahko samo župan predlaga občinski proračun in zaključni račun,
- predstojniško, ki pomeni, da je župan predstojnik občinske uprave in odloča o sporih med njenimi organi,
- izvršilno.

Ostale pristojnosti župana so še:

- predlaga sprejem statuta in odlokov občine,
- vodi seje občinskega sveta,
- je varuh zakonitosti v občini,
- odloča v upravnih postopkih,
- skrbi za objavo statuta, odlokov in drugih aktov.

Župana volijo volivci s stalnim prebivališčem v občini. Župan se voli na neposrednih in tajnih volitvah za štiri leta.

Kot predlagatelj najpomembnejših odločitev in splošnih aktov ter proračuna je dolžan zagotoviti zakonitost vsebine svojih predlogov.

Pravico ima zadržati objavo splošnega akta občinskega sveta, če meni, da je v nasprotju z ustavo in zakonom ter pravico zadržati izvajanje katerekoli odločitve občinskega sveta, če meni, da je v nasprotju z zakonom, s statutom ali drugim splošnim aktom občine.

»Županu in članu občinskega sveta preneha mandat, če:

- izgubi volilno pravico,
- postane trajno nezmožen za opravljanje funkcije,
- je s pravnomočno sodbo obsojen na nepogojno kazen, daljšo od šestih mesecev,
- v treh mesecih po potrditvi mandata ne preneha opravljati dejavnosti, ki ni združljiva s funkcijo župana ali člana občinskega sveta,
- začneta opravljati dejavnost, ki ni združljiva s funkcijo župana ali člana občinskega sveta,
- odstopi« (ZLS, 37.a člen).

4.3 NADZORNI ODBOR

»Nadzorni odbor je najvišji organ nadzora javne porabe v občini« (ZLS, 30. člen).

Njegova pomembna naloga je, da nadzira razpolaganje z občinskim premoženjem, porabo proračunskih sredstev in finančno poslovanje uporabnikov teh sredstev.

Bolj podrobno ga bom predstavila v nadaljevanju.

4.4 OBČINSKA UPRAVA

»Občinska uprava opravlja upravne, strokovne, pospeševalne in razvojne naloge ter naloge v zvezi z zagotavljanjem javnih služb iz občinske pristojnosti« (ZLS, 49. člen).

Občinska uprava je sestavljena iz enega ali več organov uprave. Ustanovi jo občinski svet na predlog župana. Ustanovi se s splošnim aktom, v katerem je določena njena notranja organizacija in delovno področje.

Predstojnik občinske uprave je župan, vodi pa jo tajnik občine. Tajnika imenuje in razrešuje župan.

Nadzor nad vodenjem občinske uprave opravlja župan, delo organov uprave pa usmerja tajnik. Tajnik tudi skrbi za sodelovanje z upravno enoto in drugimi organi v občini.

Organizacija občinske uprave je odvisna od pristojnosti občine in njene velikosti ter od tega, da so pristojni organi zmožni organizirati upravo. Uslužbenci občinske uprave opravljajo naloge, ki so določene v zakonih in drugih predpisih, v skladu s pristojnostmi in pooblastili, ki jih določajo zakoni, ter po navodilih župana.

5 VRSTE NADZORA

Nadzor nad delom občinskih organov je razpršen, kar pomeni, da obstaja več vrst nadzora, nadzor pa izvaja več različnih organov. Obstajata dve vrsti nadzora nad delom občinskih organov, to sta notranji in zunanji nadzor.

5.1 NOTRANJI

Notranji nadzor je nadzor, ki se izvaja znotraj občine. Izvajata ga dva organa:

- nadzorni odbor,
- notranja finančna kontrola.

5.2 ZUNANJI

Zunanji nadzor je nadzor, ki se izvaja izven občine. Opravljajo ga različni državni organi, se pravi, da gre pri zunanjem nadzoru za nadzor državnih organov nad delom občinskih organov.

Državni organi Republike Slovenije, ki nadzirajo delo občine in njenih organov, so:

- Računsko sodišče,
- Ustavno sodišče,
- Upravno sodišče,
- Vlada,
- Državni zbor.

6 NOTRANJI NADZOR

6.1 NADZORNI ODBOR

6.1.1 SPLOŠNO O NADZORNEM ODBORU

Nadzorni odbor občine nadzira finančno poslovanje občine, in sicer razpolaganje s premoženjem občine, porabo proračunskih sredstev in finančno poslovanje uporabnikov občinskih proračunskih sredstev.

Svoje delo opravlja neodvisno od drugih organov, v skladu z zakonom o lokalni samoupravi, statutom občine, poslovnikom in drugimi predpisi.

Nadzorni odbor je dolžan varovati osebne podatke, državne, uradne in poslovne skrivnosti ter spoštovati dostojanstvo in dobro ime posameznikov.

6.1.2 SESTAVA

Število članov nadzornega odbora občine določi občinski svet v statutu, ki določa tudi način imenovanja in pogoje za članstvo v nadzornem odboru. Nadzorni odbor predstavlja njegov predsednik, ki tudi sklicuje in vodi njegove seje ter sodeluje z občinskim svetom in njegovimi telesi.

Občinski svet je dolžan imenovati člane nadzornega odbora v roku 45 dni po prvi seji. Za člana ne morejo biti imenovani člani občinskega sveta, občinski uradniki ali drugi javni uslužbenci.

Vsak član sme zahtevati in dobiti podatke, ki jih potrebuje pri svojem poslovanju, od občine, razen če jih na njegov predlog ne zahteva nadzorni odbor.

6.1.3 PRISTOJNOSTI

V skladu z zakonom in statutom občine nadzorni odbor:

- nadzira razpolaganje z občinskim premoženjem,
- nadzira porabo proračunskih sredstev,
- nadzira finančno poslovanje uporabnikov proračunskih sredstev,
- po zaključnem računu poda poročilo o poslovanju občine v preteklem letu,
- v primeru ugotovljene nepravilnosti pri razpolaganju s premoženjem, finančnem poslovanju ali porabi proračunskih sredstev, obvesti pristojni organ o svojih ugotovitvah in predloži v sprejem ustrezne sklepe,
- sprejema poslovnik,
- opravlja druge naloge.

Nadzorni odbor izvaja nadzor v odnosu do župana in do neposrednih uporabnikov sredstev občinskega proračuna (skladov, javnih podjetij, zavodov...).

6.1.4 NAMEN IN CILJI NADZORA

»Nadzor vsebuje ugotavljanje zakonitosti in pravilnosti poslovanja pristojnih organov, organov porabnikov občinskega proračuna in pooblaščenih oseb z občinskimi javnimi sredstvi in premoženjem ter ocenjevanje učinkovitosti in gospodarnosti porabe občinskih proračunskih sredstev« (ZLS, 32. člen).

»Namen in cilji nadzora so:

- preveriti skladnost finančnega poslovanja z zakoni in podzakonskimi akti ter transparentnost poslovanja,
- preveriti skladnost finančnega poslovanja s proračunom organa za leto, za katero se opravlja nadzor,
- preveriti popolnost in zakonitost prejemkov in izdatkov,
- ugotoviti pravilnost vodenja poslovnih knjig,
- poročati o ugotovljenih nepravilnostih,
- dati poročila in predloge za nadaljnje, poslovanje organa« (Pravilnik o obveznih sestavinah poročila nadzornega odbora občine, 7. člen).

Nadzorni odbor izdelava o svojih ugotovitvah poročilo s priporočili in mnenji.

Če gre za hujšo kršitev predpisov ali večjo nepravilnost, nadzorni odbor o tem obvesti pristojno ministrstvo in računsko sodišče, v primeru prekrška ali kaznivega dejanja pa obvesti pristojni organ pregona.

6.1.5 POSTOPEK NADZORA

Postopek nadzora nadzornega odbora občine vključuje naslednje sestavine:

- oblikovanje letnega programa nadzora,
- oblikovanje navodil za izvedbo nadzora,
- sprejemanje postopkovnih sklepov,
- oblike posameznih opravil nadzora,
- poročilo,
- vključitev in oblike dela izvedencev,
- način obravnave ugovorov, mnenj in pripomb,
- obveščanje,
- druge postopkovne določbe.

6.1.6 POROČILO NADZORNEGA ODBORA

Kot poročilo nadzornega odbora se šteje osnutek poročila ter poročilo s priporočili in predlogi.

Osnutek poročila

Nadzorni odbor pripravi o izvedbi nalog nadzora ter o svojih ugotovitvah in mnenjih v postopku nadzora osnutek poročila.

Osnutek vsebuje:

- naslov;
- povzetek;
- osnovni podatki o nadzoru:
 - ime nadzornega odbora,
 - ime organa, v katerem se opravlja nadzor,
 - predmet in datum nadzora,
- uvod:
 - osnovni podatki o nadzorovanem organu,
 - pravna podlaga za izvedbo nadzora,
 - datum in številka sklepa o izvedbi nadzora,
 - namen in cilji nadzora,
- ugotovitveni del o razkritih napakah oziroma nepravilnostih pri nadzoru.

»V ugotovitvenem delu se ocenjujejo:

- zakonitost in pravilnost poslovanja z občinskimi javnimi sredstvi,
- učinkovitost in gospodarnost porabe občinskih proračunskih sredstev« (Pravilnik o obveznih sestavinah poročila nadzornega odbora občine, 9. člen).

Nadzorni odbor pošlje osnutek poročila v pregled pristojnemu organu, ki v določenem roku, odgovori na posamezne navedbe. Nadzorovani organ napiše o svojih ugotovitvah odzivno poročilo. Lahko mu priloži tudi listinske dokaze, če jih ima.

Poročilo s priporočili in predlogi

Na osnovi osnutka in odzivnega poročila pripravi nadzorni odbor poročilo s priporočili in predlogi.

Poročilo mora imeti enake sestavine kot osnutek poročila, vsebovati mora še priporočila in predloge. Iz njega mora biti razvidno, katere navedbe, ugotovljene pri odzivnem poročilu, je odbor upošteval.

»Občinski svet, župan ter organi porabnikov občinskih proračunskih sredstev so dolžni obravnavati poročilo nadzornega odbora ter upoštevati njegova priporočila in predloge v skladu s svojimi pristojnostmi« (ZLS, 32. člen).

6.2 NOTRANJI FINANČNI NADZOR

6.2.1 SPLOŠNO O NOTRANJEM FINANČNEM NADZORU

Občina mora skrbeti za učinkovito in uspešno delovanje in zagotavljati gospodarno uporabo lokalnega javnega denarja. Uvajanje notranjega finančnega nadzora je eden od elementov zagotavljanja večje učinkovitosti poslovanja občin.

Finančni nadzor

»Finančni nadzor je sistem notranjih kontrol in notranje revizije.

Občine organizirajo ustrezne oblike finančnega nadzora na podlagi podrobnejših navodil, ki jih občinam predpiše minister, pristojen za finance« (ZJF, 100. člen).

Notranja kontrola

Sistem notranjih kontrol je sistem računovodskih in drugih kontrol in postopkov, ki jih vzpostavi občina zaradi gospodarnega in učinkovitega poslovanja.

Vzpostavljen sistem notranjih kontrol zagotavlja:

- poslovanje po splošnih aktih vodstva,
- pospeševanje gospodarnega, učinkovitega in uspešnega poslovanja,
- varstvo sredstev pred izgubo zaradi malomarnosti, zlorab in drugih nepravilnosti,
- razvoj in ohranitev računovodskih in drugih podatkov ter njihov prikaz v računovodskih poročilih.

Notranje revidiranje je ocenjevalna funkcija znotraj občine, ki zajema:

- preverjanje neoporečnosti informacijskih sistemov,
- sprejemanje razvojnih politik, načrtov, programov,
- učinkovitost in gospodarnost uporabe premoženja,
- ustreznost delovanja notranje kontrole.

V področje notranje kontrole občine sodijo tisti ukrepi, za katere je pristojen župan, v smislu njegove izvršilne funkcije.

6.2.2 ORGANIZIRANJE NOTRANJE KONTROLE

Pri organiziranju notranje kontrole mora župan zagotoviti:

- zakonito in učinkovito finančno poslovanje,
- preglednost in pravilnost evidenc premoženja,
- preprečevanje napak, zlorab in prevar,
- varnost finančnega poslovanja,
- nadzor nad finančnim poslovanjem,
- pregled nad realizacijo prejemkov in izdatkov,
- pregled stanja in zapadlosti prevzetih obveznosti,
- tekoče poročanje o stanju sredstev občine.

Načela, ki jih mora župan upoštevati, ko organizira notranjo kontrolo:

»● sistem notranje kontrole, vsi postopki ter poslovni dogodki morajo biti dokumentirani, dokumentacija pa dostopna;

- posle in poslovne dogodke odobrijo ali izvajajo upravni delavci v skladu s pristojnostmi;
- dolžnosti in odgovornosti za odobravanje, izvajanje, evidentiranje in pregledovanje poslov in poslovnih dogodkov morajo biti določene za posamezne delavce;

- posli in poslovni dogodki morajo biti takoj evidentirani in razvrščeni, kar velja za celoten proces in vključuje:
 - začetek posla oz. poslovnega dogodka in pooblastilo za izvedbo,
 - vse stopnje izvajanja postopka,
 - dokončno razvrstitev v knjigovodskih evidencah,
- za dodelitev, pregled in odobritev posameznega delavca se zahteva:
 - seznanitev z obveznostmi javne predložitve računov z odgovornostmi in dolžnostmi, ki so dodeljene vsakemu upravnemu delavcu,
 - sistematično pregledovanje dela vsakega delavca v potrebnem obsegu in po vrstah nalog,
 - odobritev dela v odločilnih fazah, da se zagotovi načrtovani potek dela,
- dodelitev, pregled in odobritev dela posameznega delavca zahteva:
 - spremljanje izvajanja odobrenih postopkov in zahtev,
 - odkrivanje in odpravljanje napak, nesporazumov in neustreznega načina dela,
 - preprečevanje pojavljanja in ponavljanja nepravilnih dejanj,
 - preverjanje učinkovitosti in uspešnosti dela,
- dostop do sredstev in evidenc mora biti omejen na pooblašcene osebe, ki so odgovorne za njihovo skrbništvo in uporabo« (Navodilo o oblikah in izvajanju notranjega finančnega nadzora v občinah, 8. člen).

6.2.3 POGOJI ZA USTANOVITEV NOTRANJE KONTROLE

Pogoji so:

- občinam, ki imajo do 15.000 prebivalci ni treba ustanoviti notranje revizijske službe,
- župan lahko izvrši organiziranje notranje revizije na način, določen za občine z več kot 15.000 prebivalci,
- občinam, ki imajo več kot 15.000 in manj kot 20.000 prebivalcev, ni potrebno ustanoviti notranje-revizijske službe, vendar pa morajo imeti zagotovljeno notranje revidiranje na naslednji način:
 - imeti morajo zaposleno najmanj 1 osebo,
 - uporabljati morajo storitve za izvajanje finančnega nadzora zaposlenih iz druge občine,
 - najeti morajo zunanjega izvajalca,
- občine, ki imajo več kot 20.000 prebivalcev imajo notranje-revizijsko službo, v kateri je stalno zaposlena najmanj 1 oseba,
- občine, ki imajo do 20.000 prebivalcev lahko organizirajo skupne notranje-revizijske službe, organizirane pri eni občini, zaposleni v tej občini pa opravljajo naloge notranje kontrole pri različnih občinah.

6.2.4 IZVAJANJE NOTRANJEGA REVIDIRANJA

Notranje revidiranje se izvede v skladu z načrti revizij. Ti so lahko letni in dolgoročni. Letni načrt je načrt izvedbe revizij za prihodnje proračunsko leto, dolgoročni pa se uporablja do 5 let.

Načrte revizij izdaj vodja notranje-revizijske službe, potrjuje pa jih župan.

Notranji revizorji izvajajo revidiranje in izdelujejo revizijska poročila na podlagi predpisov. Naloge izvajajo redno, to je v skladu z letnim načrtom ter izredno, to je na podlagi sklepa župana.

Notranji revizorji imajo pravico do vpogleda podatkov, potrebnih za učinkovito izvedbo revizije.

Revizorji poročajo o svojih ugotovitvah županu občine.

V primeru ugotovljenih napak pri reviziji, župan izvede ukrepe za njihovo odpravo.

Notranjemu revizorju mora župan zagotoviti pogoje za poslovanje in pomoč drugih oseb.

7 NADZOR DRŽAVNIH ORGANOV

Državni organi v skladu z ustavo, nadzorujejo zakonitost poslovanja občinskih organov.

Državni nadzor nad delom občinskih organov opravljajo vlada in ministrstva, ki so pristojna za posamezno področje poslovanja.

Nadzor nad izvajanjem izvirnih nalog

Nadzor nad zakonitostjo izvajanja izvirnih nalog občine izvršujejo ministrstva. Ministrstvo ima pravico opozoriti občinski organ, da določeni akt ni v skladu z zakonodajo ter mu predlagati ustrezne rešitve.

Če organ lokalne skupnosti ne uskladi predpisa z ustrežno zakonodajo, pristojno ministrstvo predlaga vladi, da zahteva začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti.

V primeru, da bi z izvršitvijo splošnega akta občine nastala škoda za ljudi ali gospodarstvo, lahko vlada na predlog ministrstva predlaga ustavnemu sodišču, da zadrži izvršitev takšnega akta.

Ministrstvo mora opozoriti pristojni občinski organ tudi v primeru, če kateri od občinskih organov ali občinska uprava ne ravna v skladu z zakonodajo, in mu predlagati ustrezne rešitve.

Nadzor nad izvajanjem prenesenih nalog

Občinski organi izvršujejo tudi naloge, ki jih država na podlagi zakona, prenese v njihovo izvajanje.

V teh zadevah ministrstva odločajo o pritožbah zoper odločbe izdane na 1. stopnji, nadzorujejo primernost in strokovnost dela občinskih organov ter opravljajo še druge pristojnosti, da se zagotovi pravilno in nemoteno izvajanje nalog.

Če občinski organ ne ravna v skladu z navodili ministrstva oz. ne izvrši nalog, ki bi jih moral, lahko ministrstvo na stroške občine opravi nalogo, ki je bila iz državne prenesena na občino, in sicer v primeru, da bi zaradi neizvajanja te naloge nastale škodljive posledice za ljudi, okolje ali premoženje.

Če občinski organ kljub opozorilu ne opravi prenesenih nalog, ali pa jih ne izvrši v določenem roku, lahko vlada na predlog ministrstva občini odvzame te naloge in jih prenese na upravno enoto.

7.1 RAČUNSKO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE

7.1.1 POJEM IN NALOGE RAČUNSKEGA SODIŠČA

»Računsko sodišče Republike Slovenije je najvišji revizijski organ za kontrolo državnih računov, državnega proračuna in celotne javne porabe v Republiki Sloveniji« (ZRacS-1, 1. člen).

Računsko sodišče posluje neodvisno in samostojno v razmerju do drugih državnih organov, kar pomeni, da mu noben organ ali druga oseba ne more nalagati dela, dajati navodil za izvajanje del, in ne naročati, kakšno revizijo naj izvede in kaj naj revidira.

Akti, s katerimi sodišče izvršuje revizijsko pristojnost, se ne morejo izpodbijati pred nobenim državnim organom.

Računsko sodišče ima sedež v Ljubljani, izven sedeža pa ima še druge organizacijske enote.

Računsko sodišče mora pri svojem poslovanju varovati državne, poslovne in druge skrivnosti pravnih oseb.

Naloge

»Računsko sodišče revidira:

- poslovanje uporabnikov javnih sredstev,
- pravilnost in smotrnost poslovanja,
- akt o preteklem in akt o načrtovanem poslovanju uporabnika javnih sredstev« (ZRacS-1, 20. člen).

Ena od temeljnih nalog sodišča je, da svetuje uporabnikom javnih sredstev, in sicer:

- daje priporočila pri izvedbi revizij,
- daje pripombe k osnutkom zakona in drugih predpisov,
- daje predloge o svojem delu v poročilu,
- daje mnenja o javnofinančnih vprašanjih.

Uporabniki javnih sredstev so po zakonu o računskem sodišču:

- pravna oseba javnega prava;
- pravna oseba zasebnega prava, če
 - prejme pomoč iz državnega, občinskega ali evropskega proračuna,
 - na podlagi koncesije izvaja javno službo;
 - gre za gospodarsko družbo ali zavarovalnico, v kateri ima država ali občina večinski delež;
- fizična oseba, če
 - prejme pomoč iz državnega, občinskega ali evropskega proračuna,
 - na podlagi koncesije izvaja javno službo.

»Poslovanje uporabnika javnih sredstev je sestavljeno iz:

- poslovanja v ožjem pomenu, pri katerem gre za dejanja uporabnika, ki vplivajo na njegove prejeme, izdatke, prihodke ali odhodke ter na obveznosti do virov sredstev,
- poslovanja v širšem pomenu, pri katerem gre za dejanja uporabnika, ki vplivajo na stanje javnega premoženja, dolga in okolja ter zagotavljanje javnih dobrin« (ZRacS-1, 20. člen).

7.1.2 SESTAVA IN PRISTOJNOSTI ČLANOV RAČUNSKEGA SODIŠČA

Računsko sodišče ima tri člane, to so predsednik ter njegova namestnika. Člane imenuje državni zbor na predlog predsednika države. Člani sodišča so imenovani za dobo devetih let, po imenovanju pa morajo pred državnim zborom podati prisego o zakonitem, poštemem in vestnem opravljanju funkcije.

Za člana je lahko imenovan državljan Republike Slovenije, ki izpolnjuje določene pogoje.

Predsednik in oba namestnika sestavljajo senat računskega sodišča.

Računsko sodišče ima še 6 vrhovnih državnih revizorjev, sekretarja sodišča ter generalnega sekretarja.

Predsednik računskega sodišča

Predsednik zastopa in predstavlja računsko sodišče, vodi njegovo delo in je tudi generalni državni revizor.

Kot generalni državni revizor:

- usmerja izvrševanje pristojnosti sodišča,
- predpisuje pravila za celotno revizijo,
- odreja službeni nadzor nad izvajanjem revizijskih nalog,
- opravlja druge naloge na podlagi zakona.

Kot predstojnik predsednik:

- določa poslovni red računskega sodišča,
- predlaga finančni načrt sodišča in njegovo uskladitev s proračunom države,
- odreja naloge na sodišču,
- opravlja druge naloge v skladu z zakonom.

Namestnik predsednika sodišča

Namestnik predsednika računskega sodišča opravlja naloge v okviru pooblastila predsednika.

Namestnik:

- nadomešča predsednika računskega sodišča v njegovi odsotnosti,

- opravlja funkcijo predsednika v primeru njegovega predčasnega opravljanja funkcije, in sicer do imenovanja novega predsednika.

Senat Računskega sodišča

Pristojnosti senata:

- sprejema poslovnik,
- na predlog predsednika sodišča sprejme letni program dela sodišča,
- na predlog predsednika sodišča sprejme letno poročilo o delu sodišča ter letni finančni načrt sodišča,
- sprejme zaključni račun sodišča,
- obravnava revizijske standarde,
- odloča o vložitvi zahteve za uvedbo postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti,
- na predlog predsednika sodišča imenuje in razrešuje generalnega sekretarja in višje upravne delavce računskega sodišča,
- odloča o drugih zadevah v okviru svoje pristojnosti.

Vrhovni državni revizorji

Računsko sodišče ima tudi največ 6 vrhovnih državnih revizorjev. Imenuje in razrešuje jih predsednik računskega sodišča z odločbo, njihov mandat traja 9 let.

Revizorji vodijo revizijske enote in v skladu z zakonom ter pooblastili predsednika računskega sodišča izvršujejo revizijsko pristojnost.

Predsednik sodišča lahko imenuje posebnega vrhovnega državnega revizorja za področje lokalne samouprave.

Sekretar računskega sodišča

Računsko sodišče ima tudi sekretarja, ki usklajuje delo računskega sodišča, vodi poslovanje ter opravlja druge naloge v skladu z zakonom in pooblastili. Imenuje ga predsednik z odločbo za dobo devetih let, kateremu je za svoje delo tudi odgovoren.

Funkcija članov računskega sodišča, vrhovnih državnih revizorjev in sekretarja ni združljiva z drugimi javnimi funkcijami in z opravljanje določenih dejavnosti, ki jih določa zakon.

Računsko sodišče ima revizorske in podporne službe. Za pripravo izvida ali mnenja iz svoje pristojnosti pa lahko računsko sodišče vključi tudi izvedence (posameznik ali pravna oseba), ki morajo izpolnjevati določene pogoje iz zakona.

7.1.3 REVIZIJSKA PRISTOJNOST RAČUNSKEGA SODIŠČA

Revidiranje poslovanja pomeni, da sodišče pridobi ustrezne in zadostne podatke o poslovanju revidiranca. Revidiranje delimo na revidiranje pravilnosti in revidiranje smotrnosti poslovanja:

- Revidiranje pravilnosti poslovanja pomeni, da sodišče preverja, če uporabnik javnih sredstev opravlja svoje delo v skladu z ustreznimi predpisi.
- Revidiranje smotrnosti poslovanja pomeni, da sodišče preverja, če je poslovanje revidiranca učinkovito, uspešno in gospodarno.

Računsko sodišče Republike Slovenije izvaja več vrst revizij:

- revizije pravilnosti in smotrnosti poslovanja vseh uporabnikov javnih sredstev,
- druge revizije.

Revizijski proces se začne z okvirnim načrtovanjem revizije.

Revizije se izvedejo v skladu z revizijskimi načeli in pravili ter mednarodnimi revizijskimi standardi.

Računsko sodišče vsako leto revidira pravilnost:

- izvrševanja proračuna države,
- poslovanja javnega zavoda za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje,
- poslovanja vseh občin,
- poslovanje izvajalcev gospodarskih in negospodarskih javnih služb.

Način izvrševanja revizijske pristojnosti oziroma postopek revidiranja lahko delimo na:

- predrevizijski postopek,
- revizijski postopek in
- porevizijski postopek.

7.1.3.1 Predrevizija

Predrevizijski postopek se nanaša na sprejem nadzornega programa, pripravljala dejanja, zbiranje podatkov o revidirancu in reviziji ter pripravo okvirnega in podrobnega načrta za izvedbo revizije.

Zakon opredeljuje tudi predrevizijsko poizvedbo, ki je namenjena zbiranju podatkov, dokumentacij in listin, ki so potrebni za pripravo načrtov oz. izvajanje revizije že pred uvedbo revizije.

7.1.3.2 Revizija

»Izvajanje revizije obsega:

- pregled sistema ali podsistemov poslovanja,
- pregled knjigovodskih listin in drugih dokumentov o poslovanju,
- pregled prostorov, objektov in naprav, ki jih revidiranec uporablja za svoje poslovanje,
- druga dejanja, potrebna za uresničitev revizijskih ciljev« (ZRacS-1, 27. člen).

Revizijski postopek se prične z izdajo sklepa o izvedbi revizije. Sklep mora biti vročen vsem osebam, pri katerih se izvaja revizija. Zoper sklep je dopusten ugovor, o katerem odloča senat.

Po izdaji sklepa se začne izvajanje revizije pri revidirancu in izdaja osnutka poročila o reviziji. Nato sledi razčiščevanje ugotovitev na razčiščevalnem sestanku, priprava predloga poročila o reviziji, ugovor zoper revizijske ugotovitve in na koncu delo senata računskega sodišča, ki izda sklep o razkritju in odgovor na ugovor.

Po izvedenem in zaključenem postopku se izda revizijsko poročilo. V njem sodišče poda mnenje o poslovanju revidiranca.

Revizijsko poročilo se vroči revidirancu, njegovi odgovorni osebi, državnemu zboru in drugim organom.

Zastopnik revidiranca lahko na razčiščevalnem sestanku izpodbija ugotovitve, navedene v osnutku poročila.

Razčiščevanje pomeni preverjanje ugotovljenega stanja in zbranih podatkov o poslovanju revidiranca.

Razčiščevalni sestanki so pomembni tudi zato, ker se na njih svetuje, kako naj revidiranci izboljšajo svoje poslovanje.

7.1.3.3 Porevizija

Porevizijski postopek se uvede v primeru, če je računsko sodišče ugotovilo nepravilnosti pri poslovanju uporabnika javnih sredstev.

Uporabnik mora računskemu sodišču predložiti odzivno poročilo, v katerem navede, če in na kakšen način je odpravil razkrite nepravilnosti. V primeru, da je sodišče med postopkom revizije sprejelo ukrepe za odpravo nepravilnosti, uporabniku ni potrebno predložiti odzivnega poročila.

Porevizijski postopek zajema tudi oceno računskega sodišča o tem, ali je revidiranec kršil obveznost dobrega poslovanja, se pravi, da nepravilnosti niso bile odpravljene. V tem primeru sodišče izda poziv za ukrepanje.

V primeru najhujših kršitev računsko sodišče o tem obvesti državni zbor, pristojnemu organu izda poziv za razrešitev odgovorne osebe in nadzornega odbora občine ter obvesti javnost.

7.1.4 PRIMER: REVIZIJSKO POROČILO ZA OBČINO

V okviru diplomske naloge sem predelala revizijsko poročilo o pravilnosti dela poslovanja občine Izola za leto 2009.

Pravilnost dela poslovanja občine je preverjalo Računsko sodišče Republike Slovenije, ki je tudi napisalo to revizijsko poročilo.

Računsko sodišče je preverjalo pravilnost dela poslovanja na različnih področjih delovanja občine, in sicer:

- ravnanje z nepremičninami,
- namenski prihodki na področju turizma,
- javna naročila na področju investicij,
- zadolževanje.

Računsko sodišče je za občino Izola ugotovilo, da občina ni poslovala po predpisih v več primerih, predlagalo ji je tudi razna priporočila za to, kako naj izboljša svoje poslovanje.

Nekaj primerov, pri katerih občina Izola ni poslovala v skladu s predpisi:

- občina ni pripravila posamičnega programa za vse postopke oddaje nepremičnega premoženja v najem, čeprav bi jih po Zakonu o stvarnem premoženju države, pokrajin in občine morala pripraviti,
 - občina je v letu 2009 za postopke oddaje zemljišč v najem uporabljala Uredbo o pridobivanju, razpolaganju in upravljanju s stvarnim premoženjem države in občin, ki takrat ni več veljala,
 - v javnem razpisu ni opredelila meril za vrednotenje ponudb, ni opredelila, kako bo ocenjevala zanimivost programa, ni določila višine najemnine kot merila za vrednotenje in ni zagotovila preglednosti vodenja javnega razpisa,
 - investicijske odhodke je plačevala veliko pozneje, kot je to določeno z Zakonom o izvrševanju proračuna RS za leti 2008/09,
 - v letu 2009 kot namenskih prihodkov ni opredelila prihodkov od turistične takse in od koncesijske dajatve od posebnih iger na srečo,
 - ni določila obsega zadolževanja pravnih oseb,
 - pridobila je zemljišče, ki ni bilo vključeno v letni načrt pridobivanja zemljišč,
 - najemnikom je zaračunavala pre nizke najemnine ali jim jo je zniževala,
 - od 508 izvedenih postopkov javnega naročanja jih je bilo na portalu javnih naročil objavljenih le 9,
 - sklenila je pogodbo o najemu, čeprav ne zajema vseh zahtev iz javnega razpisa,
 - ni uredila popolne evidence o vseh zemljiščih in stavbah, ki so v njeni lasti.
- (Povzeto po: Računsko sodišče Republike Slovenije, 2010).

7.2 USTAVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE

7.2.1 SPLOŠNO O USTAVNEM SODIŠČU

»Ustavno sodišče je najvišji organ sodne oblasti za varstvo ustavnosti in zakonitosti ter človekovih pravic in temeljnih svoboščin« (ZUstS-UPB1, 1. člen).

Svoje delo opravlja samostojno in neodvisno od drugih državnih organov, na podlagi svojega poslovnika in drugih aktov.

Sedež sodišča je v Ljubljani.

Ustavno sodišče zbira in obdeluje osebne podatke udeležencev postopka pred ustavnim sodiščem in druge podatke, ki jih sporočijo sodišču pristojni organi za potrebe odločanja.

Udeležencem postopka pred ustavnim sodiščem je dovoljeno, da vpogledajo v spis kadarkoli v teku postopka, druge osebe pa lahko vpogledajo v spis le z dovoljenjem predsednika ustavnega sodišča. Če osebam sodišče odkloni vpogled v spis, lahko ugovarjajo.

Na predlog ustavnega sodišča državni zbor določi potrebna sredstva za delo sodišča. Ta sredstva so sestavni del državnega proračuna. Ustavno sodišče odloča o porabi sredstev, nadzor nad uporabo sredstev pa opravlja računsko sodišče.

7.2.2 ORGANIZIRANOST USTAVNEGA SODIŠČA

Ustavno sodišče je sestavljeno iz 9 sodnic oz. sodnikov. Izvoli jih državni zbor na predlog predsednika države. Za sodnika je lahko izvoljen državljan RS, ki izpolnjuje določene pogoje.

Sodniki ustavnega sodišča so izvoljeni za 9 let. Noben sodnik ne more biti ponovno izvoljen.

Poleg ustavnih sodnikov ima sodišče še tri senate, delovna telesa in sekretariat.

Predsednik sodišča

Predsednik ustavnega sodišča je izvoljen izmed ustavnih sodnikov s tajnim glasovanjem. Njegov mandat traja 3 leta, po tem obdobju pa je lahko ponovno izvoljen. Predsednik predstavlja ustavno sodišče.

V odsotnosti nadomešča predsednika ustavnega sodišča podpredsednik sodišča, ki je izvoljen po enakem postopku kot predsednik.

Poleg sodniške funkcije ima predsednik še druge pristojnosti:

- usklajuje delo sodišča,
- lahko skliče in vodi obravnave in seje sodišča,
- podpisuje akte ustavnega sodišča,
- skrbi za to, da sodišče sodeluje s tujimi ustavnimi sodišči in z mednarodnimi organizacijami,
- nadzoruje opravljanje nalog sodne uprave,
- opravlja druge pristojnosti na podlagi ustrezne zakonodaje.

Svoje naloge izvajajo samostojno ter na podlagi usmeritev, ki jih sprejme sodišče.

Ustavni sodniki

»Sodnika ustavnega sodišča izvoli državni zbor s tajnim glasovanjem z večino glasov vseh poslancev« (ZUstS, 14. člen).

Po izvolitvi ustavni sodnik priseže pred državnim zborom.

»Funkcija sodnika ustavnega sodišča ni združljiva:

- s funkcijami v državnih organih, v organih lokalnih skupnostih, v organih političnih strank in v organih sindikatov,
- z delom v državnih organih, v organih lokalnih skupnostih in pri nosilcih javnih pooblastil,
- s članstvom v organih vodenja in nadzora gospodarskih družb, zavodov in zadrug,
- z opravljanjem poklica ali pridobitne dejavnosti, razen dejavnosti visokošolskega učitelja, znanstvenega delavca ali visokošolskega sodelavca« (ZUstS, 16. člen).

V primeru javnega izvrševanje svoje funkcije nosijo sodniki službena oblačila ali ogrinjala.

Senati

Predsednik in člani senata se določijo z razporedom dela.

Ustavno sodišče ima tri tričlanske senate za preizkus ustavnih pritožb. To so:

- kazenski senat: preverja ustavne pritožbe na področju kazenskopravnih zadev,
- civilni senat: preverja ustavne pritožbe na področju civilnopravnih zadev,
- upravni senat: preverja ustavne pritožbe na področju upravnopravnih zadev.

Ustavno sodišče z razporedom dela določi delitev dela med senati, in sicer obravnava:

- kazenski senat ustavne pritožbe zoper posamične pravne akte, ki so bili izdani v kazenskih postopkih, postopkih o gospodarskih prestopkih, postopkih o prekrških ter v upravnem sporu in upravnih postopkih,
- civilni senat pritožbe zoper posamične pravne akte, ki so bili izdani v pravnih, izvršilnih, postopkih gospodarskih sporov, nepravdnih, zapuščinskih in postopkih zaradi motenja posesti,
- upravni senat ustavne pritožbe zoper posamične pravne akte, ki so bili izdani v postopku delovnih in socialnih sporov.

Delovna telesa

Delovna telesa ustavnega sodišča določa Poslovnik ali posebni akt ustavnega sodišča.

Delovna telesa ustavnega sodišča so:

- Komisija za redakcijo, ki pripravlja končna besedila odločb in sklepov sodišča, ki jih je sodišče sprejelo na seji;
- Študijska komisija, ki obravnava posamezna vprašanja, povezana s postopkom pred sodiščem;
- Komisija za gospodarska in organizacijska vprašanja, ki pripravlja predloge odločitev za upravne seje ustavnega sodišča;
- Personalna komisija, ki odloča o zaposlovanju, napredovanju in imenovanju na podlagi pravil, ki jih določa splošni akt;

- Uredniški odbor Zbirke odločb in sklepov sodišča. V Zbirki so objavljeni vsi sklepi in odločbe, s katerimi sodišče odloči o zadevah iz svoje pristojnosti;
- »Komisija za pritožbe, ki odloča v primeru pritožbe zoper odločitve o pravicah in obveznostih zaposlenih v sekretariatu sodišča ter zoper odločitve v postopku javnega natečaja za zasedbo uradniškega delovnega mesta« (Ustavno sodišče, 2011).

Generalni sekretar

Generalni sekretar skrbi za to, da vse enote, ki jih ima sekretariat, usklajeno delujejo, poleg tega vodi in organizira delo 4 enot sekretariata.

V njegovi odsotnosti ga nadomešča namestnik.

Ustavno sodišče imenuje in razrešuje generalnega sekretarja z večino glasov vseh sodnikov.

Generalni sekretar je navzoč in sodeluje na sejah ustavnega sodišča.

Sekretariat ustavnega sodišča

Sekretariat izvaja strokovna, sodnoupravna, finančna in administrativno-tehnična dela.

Sestavlja ga več organizacijskih enot:

- »• Strokovna služba;
- Služba za analize in mednarodno sodelovanje;
- Služba za dokumentacijo in informatiko;
- Glavna pisarna;
- Služba za splošne in finančne zadeve« (ZUstS, 13. člen).

Strokovna služba

Sestavljajo jo svetovalci ustavnega sodišča. Njihova naloga je, da pripravijo poročila ter osnutke odločb in sklepov sodišča.

Delo svetovalcev lahko opravljajo univerzitetni diplomirani pravniki z opravljenim magisterijem pravnih znanosti ter sodniki. Njihovo delo vodijo namestnik in pomočniki generalnega sekretarja.

Služba za analize in mednarodno sodelovanje

Ta služba zbira podatke, ki jih za svoje delo potrebuje strokovna služba, prevaja odločitve, ki jih sprejme sodišče, v tuji jezik ter opravlja naloge mednarodnega sodelovanja. Vodi jo predstojnik, ki ga imenuje ustavno sodišče, predlog za imenovanje pa da generalni sekretar.

Služba za dokumentacijo in informatiko

»Je služba, ki zagotavlja informacijsko podporo delu sodišča, skrbi za računalniško podpro poslovanje in opravlja knjižnično dejavnost.« (Ustavno sodišče, 2011).

Glavna pisarna

»Glavna pisarna sprejema vloge, odpravlja odločbe, sklepe ter druga pisanja ustavnega sodišča, vodi vpisnike in druge evidence, skrbi za razdeljevanje gradiv za seje sodišča in senatov, za objavo odločb in sklepov ter arhiviranje gradiv« (Ustavno sodišče RS, 2012).

Služba za splošne in finančne zadeve

Ta služba izvaja finančna, računovodska, pravna, kadrovska in druga dela.

7.2.3 PRISTOJNOSTI USTAVNEGA SODIŠČA

Večino pristojnosti ustavnega sodišča določa ustava, nekaj pa zakon.

Po ustavnih določbah, sodišče odloča o:

- skladnosti zakonov in podzakonskih predpisov z ustavo, ratificiranimi mednarodnimi pogodbami in predpisi lokalne skupnosti,
- ustavnih pritožbah zoper posamične akte, če so bile z njimi kršene človekove pravice in temeljnih svoboščin.
- sporih glede pristojnosti med državo in lokalnimi skupnostmi, med lokalnimi skupnostmi in med sodišči in drugimi državnimi organi,
- drugih pristojnostih.

Po zakonu ustavno sodišče odloča o:

- »◦ zahtevi občinskega sveta za oceno ustavnosti in zakonitosti zahteve za razpis referendumu,
- presoja ustavnost sklepa državnega zbora o razpustitvi občinskega sveta oz. razrešitvi župana,
- utemeljenosti odločitve državnega zbora, da ne razpiše referendumu o spremembi ustave,
- pritožbah zoper odločitev državnega zbora o izvolitvi poslancev republike Slovenije v evropski parlament,
- pritožbah zoper odločitev državnega zbora, da se mandat poslancem ne potrdi,
- zahtevi državnega zbora glede ocene ustavnosti posledic, ki bi nastale z odložitvijo uveljavitve zakona ali zavrnitve zakona« (Ustavno sodišče RS, 2012).

7.2.4 VLOGA USTAVNEGA SODIŠČA PRI NADZORU

7.2.4.1 Ustavna pritožba

Ustavna pritožba se vložijo zoper posamični akt, če so bile z njim kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine.

Vložiti se lahko, ko ne obstaja več nobeno pravno sredstvo za izpodbijanje akta. Vložiti jo je možno v 60 dneh od dneva vročitve posamičnega akta, in sicer v pisni obliki.

Ustavne pritožbe ni mogoče vložiti v primeru, če z aktom niso bile kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine s hujšimi posledicami za pritožnika.

Ustavna pritožba vsebuje podatke o:

- izpodbijanem posamičnem aktu,
- navedbi organa, ki je akt izdal, njegova opravilna številka in datum izdaje akta,
- človekovih pravicah ali temeljnih svoboščinah, ki bi naj bile kršene, z navedbo razlogov, s katerimi so utemeljene kršitve,
- datum vročitve izpodbijanega posamičnega akta pritožniku,
- polnem osebnem imenu in stalnem ali začasnem prebivališču pritožnika, če gre za fizično osebo,
- imenu in sedežu pravne osebe,
- osebnem imenu, nazivu ali funkciji zastopnika pravne osebe,
- drugi podatki, določeni s Poslovníkom ustavnega sodišča.

K ustavni pritožbi se priloži kopija izpodbijanega posamičnega akta, vsi drugi akti, izdani v postopku, ali listine, ki dokazujejo, da gre za kršitev človekove pravice.

Ustavna pritožba se zavrže v naslednjih primerih:

- če človekove pravice ali svoboščine niso kršene s posamičnim aktom,
- če je vložena prepozno,
- če obstaja še kakšno drugo pravno sredstvo,
- če jo je vložila oseba, ki do tega ni upravičena,
- če pritožbe, ki je pomanjkljiva, pritožnik ne dopolni v skladu s pozivom.

Senat odloča o zavrženju oz. sprejetju ustavne pritožbe soglasno s sklepom.

Ustavno pritožbo sodišče obravnava:

- če so z aktom kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine s hujšimi posledicami za osebo, ki se pritožuje,
- če obstaja pomembno pravno vprašanje, ki zahteva rešitev.

O sprejeti ustavni pritožbi sodišče obvesti organ, ki je izdal akt, ki se izpodbija.

Ustavna pritožba se nato vroči vsem osebam, ki so sodelovale v postopku izdaje akta, da o njej v določenem roku povedo svoje mnenje.

Z razporedom dela lahko ustavni sodnik od organa, ki je izdal posamični akt, ki se izpodbija, zahteva podatke in pojasnila, ki so potrebni pri odločanju.

Sprejeto ustavno pritožbo sodišče obravnava praviloma na nejavni, lahko pa tudi javni seji.

Na nejavni seji lahko senat ali ustavno sodišče zadržita izvršitev izpodbijanega posamičnega akta, če bi z njegovo izvršitvijo nastale škodljive posledice za pritožnika.

Če pritožnik umakne ustavno pritožbo, se postopek odločanja o ustavni pritožbi ustavi.

»Ustavno sodišče z odločbo ustavno pritožbo kot neutemeljeno zavrne ali pa ji ugotovi in posamični akt v celoti ali deloma odpravi ali razveljavi in zadevo vrne organu, ki je pristojen za odločanje« (ZUstS, 59. člen).

Če posamični akt, ki se izpodbija, temelji na predpisu ali splošnem aktu, ki je bil izdan za izvrševanje javnih pooblastil in, ki je po mnenju ustavnega sodišča v nasprotju z ustavo ali zakonom, sodišče začne postopek za oceno ustavnosti oz. zakonitosti.

7.2.4.2 Postopek za oceno ustavnosti in zakonitosti splošnih pravnih aktov

V postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti splošnih pravnih aktov ustavno sodišče presoja ustavnost in zakonitost zakonov, predpisov, splošnih aktov, izdanih za izvrševanje javnih pooblastil ter skladnost zakonov in drugih predpisov z ratificiranimi mednarodnimi pogodbami.

Zahtevo za uvedbo tega postopka lahko med drugim vložijo: državni zbor, državni svet, vlada, varuh človekovih pravic, občinski svet, računsko sodišče.

Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti splošnih pravnih aktov, lahko da vsak, ki izkaže pravni interes. Pravni interes pomeni, da nek predpis ali splošni akt neposredno posega v pravice, pravne interese ali položaj posameznika.

Ustavno sodišče pobudo:

- zavrne, če ni utemeljena, ali od odločitve sodišča ne moremo pričakovati rešitve pravnega vprašanja,
- zavrže, če niso izpolnjeni določeni pogoji,
- sprejme ter nadaljuje z odločanjem.

Ustavno sodišče odloča o sprejetju oz. zavrnitvi pobude s sklepom. Sklep sprejme z večino glasov navzočih sodnikov in mora biti obrazložen.

Pobuda mora vsebovati:

- navedbo predpisa, ki se izpodbija,
- navedbo Uradnega lista RS ali drugega glasila, v katerem je objavljen predpis, ki se izpodbija,
- razloge, zakaj bi naj bil predpis v neskladju z zakonodajo,
- dokaze o tem, da vlagatelj izpolnjuje pogoje za vložitev zahteve, ki so določeni v zakonu,
- dokaze, da predpis res neposredno posega v posameznikove pravice, pravne interese oz. položaj,
- dokaz o pravnem statusu vlagatelja, če ta ni fizična oseba,
- listine, ki dokazujejo pravni interes vlagatelja.

Ustavno sodišče lahko ustavi postopek za preizkus pobude oz. postopek za oceno ustavnosti in zakonitosti, če vlagatelj še pred sprejetjem odločitve pobudo oz. zahtevo umakne ali ne da zahtevanih podatkov v določenem roku.

Po končani obravnavi lahko sodišče ugotovi, če je določen predpis skladen z ustavo in zakoni ali ne. Če je predpis v nasprotju z ustavo, ga sodišče razveljavi ali odpravi. Predpis odpravi, če je potrebno odpraviti škodljive posledice, ki so nastale zaradi protiustavnosti, drugače ga razveljavi.

Če kakšen zakon ali predpis ne ureja vprašanja, ki bi ga moral, ali ga ni možno razveljaviti oz. odpraviti, ustavno sodišče o tem sprejme ugotovitveno odločbo.

PRIMER: POVZETEK ODLOČBE USTAVNEGA SODIŠČA O RAZVELJAVITVI OBČINSKEGA ODLOKA

V okviru diplomske naloge sem kot primer povzela tudi odločbo Ustavnega sodišča o razveljavitvi Odloka o komunalnih taksah v občini Gornja Radgona.

Vlada RS je ugotovila, da je Odlok o komunalnih taksah v občini Gornja Radgona v neskladju z ustavo in Zakonom o komunalnih taksah. Menila je, da vsebuje določbe o predpisovanju komunalnih taks za storitve na mejnih prehodih ter določbe o uvedbi sporne takse, zato ga je izpodbijala.

Določbe o uvedbi sporne takse v odloku bi naj tujim prevoznikom povzročale težko popravljivo škodo, saj vračila nezakonito plačanih taks ne morejo uveljaviti za nazaj.

Vlada meni, da ni jasno, od katerih storitev na mejnih prehodih naj bi Odlok o komunalnih taksah predpisoval sporno takso, zato bi naj bil v nasprotju z ustavo. Ker odlok vsebuje določbe o sporni taksi, zakon pa ne, je odlok v neskladju z zakonom.

Vlada je tudi pozvala občino, da naj v določenem roku razveljavi izpodbijane določbe odloka, a občina tega ni storila. Vlada je nato vložila zahtevo za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti pred Ustavnim sodiščem in mu predlagala, da naj zadrži izvrševanje izpodbijanih določb do konca postopka, čemu je sodišče ugodilo.

Vlada je navedla tudi, da je bil odlok sprejet na podlagi 4. čl. ZKT, ki določa taksne predmete, za katere se lahko predpiše taksa. Ker med temi predmeti ni storitev na mejnih prehodih, naj bi bil odlok v neskladju s tem členom.

Občine po ZKT lahko med drugim predpišejo takse za glasbene avtomate v javnih lokalih, prirejanje razstav, uporabo javnega prostora za parkiranje, reklamne napise, objave na javnih mestih, ne pa takse za storitve na mejnih prehodih. Po ZKT občine ne morejo predpisovati komunalne takse za storitve na mejnih prehodih.

Ustavno sodišče je ugotovilo, da izpodbijane določbe odloka obdavčujejo druge predmete in storitve, kot pa zakon, zato je z odločbo razveljavilo Odlok o komunalnih taksah, navedb Vlade glede sporne takse pa zaradi tega sploh ni ocenilo in preverilo.

(Povzeto po: Ustavno sodišče RS, 2006).

7.3 VLADA IN MINISTRSTVA

7.3.1 VLADA IN NJENE PRISTOJNOSTI

»Vlada Republike Slovenije je najvišji organ izvršilne oblasti in najvišji organ državne uprave Republike Slovenije« (ZVRS-UPB1, 1. člen).

Vlada opravlja 3 funkcije:

- politično-predlagalno,
- politično-izvršilno,
- upravno.

V okviru politično-predlagalne funkcije vlada predlaga državnemu zboru v sprejem politične odločitve, ki sodijo v pristojnost države, to so: zakoni, državni proračun, nacionalni programi in drugi splošni akti.

V okviru politično izvršilne funkcije vlada na podlagi ustave, zakonov in drugih predpisov, določa, usmerja in usklajuje izvedbo državne politike. Vlada izdaja predpise ter sprejema vse potrebne ukrepe za zagotovitev državnega razvoja ter ureditev razmer na vseh področjih državne pristojnosti.

V okviru upravne funkcije vlada prek ministrov usmerja državno upravo.

Vlada nadzira poslovanje ministrstev in jim daje navodila za izvrševanje zakonov in drugih predpisov.

Druge pristojnosti vlade so še:

- skrb za izvedbo zakonov in drugih predpisov, ki jih je sprejel državni zbor ter skrb za delovanje državne uprave,
- uresničevanje pravic in dolžnosti, ki se nanašajo na državo kot ustanoviteljico zavodov, gospodarskih družb in drugih organizacij,
- upravljanje z nepremičninami in drugim državnim premoženjem,
- priprava proračunskega memoranduma, v katerem so navedeni cilji in naloge, vse politike vlade ter okviri javnih financ za naslednje leto,
- zastopanje države kot pravne osebe.

7.3.2 SESTAVA

Vlada je kolegijski organ, kar pomeni, da jo sestavlja večje število članov.

Vlado sestavljajo predsednik vlade ter ministri in ministrice.

Poleg predsednika in ministrov sestavljajo Vlado še:

- državni sekretarji,
- položajni uradniki,
- strateški svet,
- vladne službe.

Predsednik vlade

Naloga predsednika vlade je, da vodi, usmerja in predstavlja vlado, usklajuje delo ministrov ter sklicuje vladne seje.

Ministrom lahko daje napotke za izvedbo njihovih nalog.

Predsednik lahko določi ministra, ki ga bo nadomeščal, ko bo odsoten, ne more pa ga nadomeščati pri imenovanju in razreševanju ministrov ali na glasovanju o zaupnici vladi.

Ministri

Vlado RS poleg predsednika sestavlja petnajst resornih ministrov, minister brez resorja za zamejce in izseljence ter dva ministra brez resorja, in sicer en za razvoj in en za lokalno samoupravo in regionalni razvoj.

Pri usklajevanju dela ministrov pomaga predsedniku vlade minister brez resorja, in sicer, če ga predsednik pooblasti za to.

Ministri odgovarjajo za stališča in odločitve vlade ter njihovo izvedbo. Odgovorni so tudi za odločitve, ki jih sami sprejmejo in za ukrepe, ki bi jih morali sprejeti, a jih niso.

Posamezni minister v skladu z zakonodajo vodi in predstavlja ministrstvo, usmerja delo ministrov in organov v sestavi, nadzoruje njihovo delo ter izdaja predpise in druge akte, ki sodijo v njihovo pristojnost.

Državni sekretarji

Državnega sekretarja imenuje vlada na predlog predsednika vlade ali ministra brez resorja.

Njegova naloga je, da pomaga predsedniku ali ministru pri opravljanju njunih funkcij na podlagi pooblastil, ki mu jih podeli predsednik ali minister.

Sekretar lahko nadomešča ministra, ko je odsoten, pri vodstvu in predstavljanju ministrstva, če ga minister pooblasti za to. Minister pa državnega sekretarja ne more pooblastiti, da bi izdajal predpise ali glasoval na seji.

Položajni uradniki

Položajna uradnika sta generalni direktor in generalni sekretar.

Generalni direktorji vodijo upravno in strokovno delo znotraj ministrstva. Na predlog ministra, jih po prej izvedenem natečaju, imenuje vlada.

Generalni direktorji za svoje delo odgovarjajo ministru.

Generalni sekretar vodi strokovno delo, pomaga pa tudi ministru pri usklajevanju nalog med notranjimi organizacijskimi enotami.

Imenovan je s strani vlade, predlog za imenovanje pa da predsednik vlade.

Strateški svet

Strateške svete lahko ustanovi predsednik vlade in hkrati določi njihove člane. Strateški sveti obravnavajo posamezna vprašanja, poleg tega še svetujejo predsedniku vlade.

Vladne službe

Vlada lahko tudi ustanovi vladne službe, ki pomagajo pri delovanju vlade in usklajevanju dela ministrstev.

Vladne službe lahko vodijo ministri brez resorja, državni sekretarji ali direktorji.

Kot vladna služba delujeta generalni sekretariat in kabinet predsednika vlade.

Generalni sekretariat vodi generalni sekretar, ki po navodilu predsednika vlade pripravlja vladne seje, izvršuje odločitve, ki jih sprejme vlada ter opravlja druge naloge.

Predstojnika kabineta imenuje in razrešuje predsednik vlade.

»Nekatere vladne službe so:

- služba vlade RS za razvoj in evropske zadeve,
- služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko,
- Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu,
- Urad vlade za komuniciranje,
- Protokol RS,
- Statistični urad RS,
- služba vlade za zakonodajo« (Vlada, 2012).

7.3.3 MINISTRSTVA

»Ministrstvo je najvišji organ za določeno področje državne uprave, katerega delo vodi minister.

Vlada RS ima petnajst ministrstev, in sicer ministrstva za:

- delo, družino in socialne zadeve,
- finance,
- gospodarstvo,
- javno upravo,

- kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- kulturo,
- notranje zadeve,
- zunanje zadeve,
- obrambo,
- okolje in prostor,
- pravosodje,
- promet,
- šolstvo in šport,
- visoko šolstvo, znanost in tehnologijo,
- zdravje« (Vlada, 2012).

7.3.4 VLOGA VLADE PRI NADZORU

Posamezno ministrstvo izvršuje nadzor nad zakonitostjo splošnih in posamičnih aktov v zadevah, ki sodijo v izvirno pristojnost občin in zadevah, ki jih je država prenesla v izvajanje občini.

Ministrstvo izvršuje nadzor nad zakonitostjo aktov na tistem področju, za katerega so pooblašteni.

Če ministrstvo ugotovi, da določen akt iz izvirne pristojnosti ni izdan v skladu z ustavo ali zakonom, mora na to opozoriti občinski organ in mu predlagati rešitve. Če občinski organ ne uskladi svojega akta z ustrezno zakonodajo, ministrstvo predlaga vladi, da naj zahteva začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti.

Vlada lahko na predlog ministrstva predlaga sodišču, da zadrži izvrševanje predpisa ali akta občine, če bi njegova izvršitev povzročila škodljive posledice za ljudi, večjo gospodarsko škodo ali kršitev pravic in svoboščin občanov.

Ministrstvo je dolžno opozoriti občinski organ tudi, če ugotovi, da kateri od občinskih organov, ravna v nasprotju z zakonom ali drugim predpisom, in mu predlagati rešitve.

V zadevah iz prenesene pristojnosti ministrstva odločajo o pritožbah zoper odločbe prve stopnje, ki jih izdajajo občinski organi, nadzorujejo primernost in strokovnost dela občinskih organov ter imajo druge, z zakonom določene pristojnosti.

Če občinski organ ne ravna v skladu z navodili ministrstva oz. ne izvrši nalog, ki bi jih moral, lahko ministrstvo na stroške občine opravi državno nalogo v primeru, če bi zaradi neizvajanja naloge nastale škodljive posledice za ljudi, premoženje ali okolje.

Če občinski organ kljub opozorilu ne opravi prenesenih zadev ali pa jih ne izvrši pravilno in v določenem roku, lahko ministrstvo predlaga vladi, naj začne postopek za odvzem prenesenih nalog in jih prenese na upravno enoto.

7.4 DRŽAVNI ZBOR

7.4.1 SPLOŠNO O DRŽAVNEM ZBORU

Državni zbor je najvišji predstavniški in zakonodajni organ, ki opravlja zakonodajno, volilno in nadzorno funkcijo.

Državni zbor ima sedež v Ljubljani.

Državni zbor predstavlja njegov predsednik.

Državni zbor praviloma posluje v slovenskem jeziku, razen poslancev italijanske in madžarske narodne skupnosti, ki imajo pravico poslovati v italijanskem ali madžarskem jeziku.

Delo državnega zbora je javno, način zagotavljanja javnosti dela določa poslovnik.

7.4.2 SESTAVA

Vodstvo državnega zbora tvorijo predsednik, podpredsedniki in generalni sekretar. Poleg njih sestavljajo državni zbor še poslanke in poslanci, delovna telesa in službe.

»Predsednik državnega zbora:

- predstavlja državni zbor,
- sklicuje in vodi seje zbora,
- podpisuje zakone in druge akte, ki jih sprejme državni zbor,
- dodeljuje zadeve v obravnavo delovnim telesom državnega zbora,
- odloča o sporih glede pristojnosti med delovnimi telesi,
- opravlja druge naloge v skladu z ustavo, zakoni in poslovníkom« (PoDZ-1, 19. člen).

Podpredsedniki državnega zbora

Državni zbor ima največ 3 podpredsednike.

Podpredsedniki pomagajo predsedniku državnega zbora pri opravljanju del in zadev iz njegovega delovnega področja.

V primeru odsotnosti ali zadržanosti nadomešča predsednika podpredsednik. Podpredsednika določi predsednik, če ga ni določil, pa ga nadomešča najstarejši podpredsednik.

Generalni sekretar

Generalni sekretar državnega zbora vodi službe državnega zbora in izvaja druge naloge, ki so določene s predpisi, poslovníkom ali drugimi akti državnega zbora.

Državni zbor imenuje generalnega sekretarja na predlog kolegija. Sekretar opravlja svoje delo do poteka mandata državnemu zboru, ki ga je imenoval.

Generalni sekretar je za svoje delo odgovoren državnemu zboru.

»Generalni sekretar je lahko predčasno razrešen, če:

- sam zahteva razrešitev,
- ne more opravljati svoje funkcije zaradi trajne izgube delovne zmožnosti,
- pri svojem delu ne ravna po predpisih in splošnih aktih državnega zbora,
- neutemeljeno ne izvršuje sklepov državnega zbora ali ravna v nasprotju z njimi,
- s svojim nevestnim ali nepravilnim delom povzroči državnemu zboru škodo,
- zanemarja ali malomarno opravlja svoje dolžnosti, tako da nastanejo ali bi lahko nastale motnje pri delovanju državnega zbora,
- ravna v nasprotju s predpisi, ki določajo nezdržljivost opravljanja javne funkcije s pridobitno dejavnostjo« (PoDZ-1, 25. člen).

Poslanke in poslanci

Državni zbor ima 90 poslancev, ki so izvoljeni za dobo štirih let. Med njimi je en poslanec italijanske in en poslanec madžarske narodne skupnosti.

Poslanec sme predlagati:

- državnemu zboru, da sprejme ali obravnava določen zakon ali akt,
- državnemu zboru, da razpiše referendum,
- državnemu zboru, da odredi preiskavo o javnih zadevah,
- dajati poslanske pobude in postavljati poslanska vprašanja,
- zahtevati od državnih organov in lokalne skupnosti obvestila in pojasnila, potrebna za delo v volilni enoti.

Poslanci so organizirani v poslanske skupine.

Delovna telesa

Delovna telesa spremljajo stanje na posameznih področjih, pripravljajo odločitve o politiki, oblikujejo stališča ter obravnavajo predloge zakonov in drugih aktov državnega zbora.

Delovno telo sestavljajo predsednik, en podpredsednik in čla

Delovna telesa so lahko komisije ali odbori.

Delovna telesa:

- obravnavajo zakonske in druge predloge vlade in drugih pooblaščenih oseb,
- zahtevajo pojasnila in podatke, ki jih potrebujejo pri svojem delu, od vlade in drugih državnih organov,
- opravljajo nadzor nad izvrševanjem proračuna in javne predstavitve mnenj.

Službe

»Službe državnega zbora opravljajo strokovna, administrativna in druga opravila ter tehnične naloge, s katerimi se zagotavljajo pogoji za delo državnega zbora« (PoDZ-1, 26. člen).

7.4.3 FUNKCIJE IN NALOGE

Državni zbor izvaja tri pomembne funkcije: zakonodajno, volilno in nadzorno.

V okviru zakonodajne funkcije sprejema:

- ustavo ali ustavne spremembe,
- zakone in druge splošne akte,
- poslovnik državnega zbora,
- državni proračun, zaključni račun,
- ratificira mednarodne pogodbe,
- razpisuje referendum.

V okviru volilne funkcije voli, imenuje in razrešuje:

- predsednika vlade in ministre,
- predsednika in podpredsednika državnega zbora,
- sodnike ustavnega in drugih sodišč,
- varuha človekovih pravic.

V okviru nadzorne funkcije:

- odreja parlamentarno preiskavo,
- odloča o zaupnici ali nezaupnici vladi,
- odloča o obtožbi predsednika države in vlade ter ministrov pred ustavnim sodiščem,
- postavlja poslanska vprašanja.

7.4.4 VLOGA DRŽAVNEGA ZBORA PRI NADZORU

Ko državni zbor predlaga zakon, ki vsebuje določbe, s katerimi se neposredno posega v položaj in pravice lokalnih skupnosti, oz. določbe, s katerimi se prenaša na njih izvrševanje državnih nalog, njegov predsednik pozove občinske organe, da povedo svoje mnenje o predlaganih določbah.

Pred sprejemom zakona, na podlagi katerega se na lokalne skupnosti prenaša izvrševanje državnih zadev, mora državni zbor pridobiti soglasje lokalnih skupnosti, in sicer tako, da predsednik državnega zbora pošlje besedilo predloga zakona lokalnim skupnostim. Pristojni organi lokalne skupnosti morajo sporočiti svoje soglasje ali nesoglasje v 30 dneh po prejemu predloga.

Če se organi lokalnih skupnosti ne strinjajo s predlogom zakona, ga lahko državni zbor z amandmaji spremeni.

Državni zbor odloča tudi o razpustitvi občinskega sveta in razrešitvi župana. O razpustitvi ali razrešitvi odloča na predlog vlade.

Če državi zbor ugotovi, da občinski svet ali župan poslujeta nezakonito, ju opozori na to ter predlaga način odprave teh nezakonitosti.

Če občinski svet in župan občine ne upoštevata opozorila, če še naprej ravnata nezakonito ali so bili uporabljeni vsi milejši ukrepi, izda državni zbor sklep o razpustitvi ali razrešitvi.

Če pa župan in občinski svet upoštevata opozorilo, državni zbor s sklepom ustavi postopek razrešitve ali razpustitve.

V primeru razpustitve ali razrešitve državni zbor razpiše predčasne volitve.

7.5 UPRAVNO SODIŠČE

7.5.1 ORGANIZACIJA SODIŠČA

Sedež upravnega sodišča Republike Slovenije je v Ljubljani. Sodišče lahko sodi tudi izven sedeža, in sicer v zunanjih oddelkih.

Notranje organizacijske enote sodišča so:

- strojepisnica,
- sodni oddelki v Ljubljani,
- zunanji oddelek v Mariboru, Celju in Novi Gorici,
- urad predsednice,
- vpisniško-evidenčna služba,
- vložišče,
- služba za brezplačno pravno pomoč,
- služba za evropske zadeve,
- služba za informatiko,
- finančno računovodska služba.

Upravno sodišče ima predsednico, podpredsednico in direktorico.

Za sodnika upravnega sodišča je lahko izvoljena oseba, ki izpolnjuje določene pogoje.

Upravno sodišče praviloma odloča v senatu treh sodnikov.

7.5.2 UPRAVNI SPOR

Upravni spor je najbolj pogosta oblika sodnega nadzora nad zakonitostjo dela upravnih organov v upravnem postopku.

»V upravnem sporu se zagotavlja sodno varstvo pravic in pravnih koristi posameznikov in organizacij proti odločitvam in dejanjem državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil na način in po postopku, ki ga določa zakon o upravnem sporu razen, če za določeno zadevo ni z zakonom zagotovljeno drugo sodno varstvo« (ZUS-1, 1. člen).

Upravni spor se praviloma začne s tožbo.

V upravnem sporu odloča upravno sodišče o:

- zakonitosti dokončnih upravnih aktov, s katerimi se posega v pravni položaj tožnika,
- javnopravnih sporih med državo in lokalnimi skupnostmi, med lokalnimi skupnostmi ter o sporih med lokalnimi skupnostmi in nosilci javnih pooblastil, če je tako določeno z zakonom ali ni zagotovljenega drugega sodnega varstva,
- zakonitosti posamičnih aktov, s katerimi organi posegajo v človekove pravice,
- zakonitosti aktov, izdanih v obliki predpisa, v kolikor urejajo posamična razmerja,
- zakonitosti drugih aktov.

Zoper dokončni upravni akt ni mogoče vložiti nobenih rednih pravnih sredstev.

»Upravni akt je upravna odločba in drug javnopravni, enostranski, oblastveni posamični akt, izdan v okviru izvrševanja upravne funkcije, s katerim je organ odločil o pravici, obveznosti ali pravni koristi posameznika, pravne osebe ali druge osebe, ki je lahko stranka v postopku izdaje akta« (ZUS-1, 2. člen).

Upravni spor je dopusten tudi, če tožniku v določenem roku upravni akt ni bil izdan ali vročen.

Upravni spor ni dopusten, če stranka zoper upravni akt ni vložila pritožbe ali drugega rednega pravnega sredstva ali pa ga je vložila po poteku roka.

V upravnem sporu se lahko določeni akti tudi izpodbijajo. To so:

- dokončni upravni akti, ki posegajo v pravni položaj posameznika,
- sklepi, s katerimi se postopek obnovi, ustavi ali konča,
- akti, ki so izdani v obliki predpisa,
- posamični akti, ki posegajo v ustavne pravice posameznika,
- kompetenčni spori.

Stranke

Stranke v upravnem sporu so tožnik, toženec in prizadeta oseba s položajem stranke oz. stranski udeleženec.

Tožnik je tisti, ki vloži tožbo, ki upravni spor sproži in je bil stranka v postopku izdaje upravnega akta. Tožnik lahko nastopa osebno, po odvetniku ali zastopniku.

Toženec je država, lokalna skupnost ali nosilec javnega pooblastila, ki je izdal upravni akt, s katerim se je končal postopek odločanja.

Toženca zastopa predstavnik organa, ki je izdal dokončni pravni akt.

Stranski udeleženec je oseba, kateri odprava ali sprememba izpodbijanega upravnega akta povzroči škodo.

»Zastopnik javnega interesa v upravnem sporu je državni organ ali druga oseba, ki jo za posamezen primer določi vlada« (ZUS-1, 18. člen).

Če vlada ugotovi, da je bil z upravnim aktom kršen zakon v škodo javnega interesa, lahko zastopnik vloži tožbo na podlagi pooblastila, ki mu ga podeli vlada.

Zastopnik javnega interesa je lahko državni pravobranilec, odvetnik oz. okrožni sodnik.

Upravno sodišče presoja zakonitost upravnih aktov. Sodišče preverja, če lokalne skupnosti in tudi država delujejo v skladu z ustavo in zakoni.

7.5.3 VLOGA SODIŠČA PRI NADZORU

Sodišče lahko glede na obseg presoje odloča v dveh vrstah postopkov:

- v kasacijskem sporu sodišče presoja zakonitosti izpodbijanega pravnega akta. Če ugotovi, da je akt v nasprotju z zakonom, ga odpravi in vrne v ponovno odločanje upravnemu organu, ki je ta akt izdal. Sodišče ne odloča vsebinsko o tem aktu, poda pa smernice za vodenje postopka,
- v sporu polne jurisdikcije sodišče o aktu odloča vsebinsko, in sicer šele po odpravi akta.

Spor polne jurisdikcije se vodi, če tožnik uveljavlja poseg v ustavne pravice, bi ponovno odločanje pri organu tožniku povzročilo težko popravljivo škodo, organ izda akt, v katerem ne upošteva smernic sodišča in drugih primerih.

Upravno sodišče izvršuje tudi nadzor nad zakonitostjo upravnih aktov, ki sodijo v pristojnost lokalnih skupnosti. Če ugotovi, da je akt nezakonit, ga vrne občinskemu organu, ki ga je izdal in ga usmeri v to, kako naj popravi ta akt in pravilno vodi postopek.

Če pride do sporov med državo in občinami, med več občinami ali med občinami in nosilci javnih pooblastil, upravno sodišče odloča tudi o teh sporih.

V primeru sporazumne delitve premoženja med občinami, upravno sodišče z odločbo razdeli premoženje vsem občinam, če je sporazum podpisala več kot polovica županov teh občin.

Upravno sodišče odloča tudi o tožbi zoper ugotovitev občinskega sveta o prenehanju mandatne dobe člana občinskega sveta, županu ali podžupanu.

8 ZAKLJUČEK

Bistvo lokalne samouprave je pravica prebivalcev lokalne skupnosti, da sami urejajo določene javne zadeve na svojem območju.

Lokalna skupnost zajema eno ali več med naselij, ki so povezani med seboj. Sestavljajo jo določeno območje, prebivalci tega ozemlja, njihovi skupni interesi in dejavnosti, s katerimi zadovoljujejo te potrebe.

Občina temelji na skupnih potrebah in interesih prebivalcev enega ali več naselij. Poznamo mestne, navadne in občine s posebnim statusom.

Občina, kot oblika lokalne samouprave, se je prvič pojavila v srednjem veku, skozi zgodovino pa so se pojavljale različne oblike občin. Z uvedbo komunalnega sistema, je občina postala temeljna družbenoekonomska celica in enota državne oblasti.

Po zakonodaji občine izvršujejo izvirne in prenesene pristojnosti. V izvirno pristojnost občine sodijo lokalne zadeve javnega pomena, ki jih občina samostojno ureja in ki se nanašajo njene prebivalce. Nekatero nalogo, ki sodijo v izvirno pristojnost, so: sprejem pomembnih predpisov, upravljanje z občinskim premoženjem, upravljanje javnih cest, gradnja stanovanj in komunalnih objektov, pospeševanje kulturne, društvene, vzgojne in knjižnične dejavnosti, urejanje upravljanja energetskih in vodovodnih objektov.

Prenesene pristojnosti pa so državne naloge, ki jih ta prenese na občine.

Najpomembnejša predpisa, na podlagi katerih občine odločajo o svojih zadevah, sta statut občine in poslovnik občinskega sveta.

Za izvrševanje nalog občine so zadolženi občinski organi. To so občinski svet, nadzorni odbor in župan.

Najvišji organ odločanja o zadevah je občinski svet, ki opravlja urejevalno, nadzorno in volilno funkcijo ter funkcijo odločanja o konkretnih zadevah. Člane občinskega sveta izvolijo prebivalci občine neposredno na demokratičnih volitvah. Občinski svet ima tudi svoja delovna telesa.

Župan je izvršilni organ občine. Njegova naloga je, da predstavlja in zastopa občino, je varuh zakonitosti v občini, predlaga sprejem pomembnih predpisov občine in je predstojnik občinske uprave.

Nadzorni odbor je organ, ki nadzira javno porabo v občini.

Znotraj občine se lahko ustanovi občinska uprava, ki opravlja naloge na področju razvoja in strokovnem področju.

Osnovni namen občine je zadovoljevanje potreb občanov, mora pa tudi poskrbeti za zakonitost delovanja svojih pristojnosti ter gospodarno uporabo in pridobivanje finančnih sredstev. Delovanje občin mora biti podrejeno določenim zakonom in drugim predpisom. Za zagotovitev zakonitosti in gospodarnosti pa je potreben nadzor nad delom občinskih organov.

Ta nadzor je zelo razpršen, deli pa se na notranjega in zunanjega. Notranji se izvaja znotraj občine, zunanjega pa izvajajo državni organi. Nadzor opravlja več različnih organov, in sicer dva organa, ki opravljata notranji nadzor občine, in pet organov, ki izvajajo zunanji nadzor.

Nadzorni odbor je organ, ki nadzira javno porabo v občini. Nadzoruje razpolaganje s premoženjem občine, porabo proračuna in finančno poslovanje uporabnikov občinskih proračunskih sredstev.

Cilj nadzora je predvsem preveriti, če je finančno poslovanje v skladu z zakoni, podzakonskimi akti in drugimi predpisi. Če gre za hujšo kršitev predpisov, nadzorni odbor o tem obvesti pristojno ministrstvo in računsko sodišče, če gre za sum storitve prekrška ali kaznivega dejanja pa obvesti pristojni organ pregona. O ugotovitvah in izvajanju nalog v postopku nadzora pripravi nadzorni odbor poročilo.

Finančni nadzor je sistem notranjih kontrol in revizije. Sistem notranjih kontrol zajema računovodske in druge kontrole, metode in postopke. Pri notranjem revidiranju se preverja neoporečnost informacijskih sistemov, sprejemanje razvojnih politik in programov, uporaba premoženja ter delovanje notranje kontrole. Za organiziranje notranje kontrole je zadolžen župan, pri čemer mora upoštevati določena načela. Občine morajo upoštevati določene pogoje za ustanovitev notranje kontrole. Notranji revizorji opravljajo kontrolo in izdelujejo revizijska poročila v skladu s predpisi, o svojih ugotovitvah poročajo županu občine. Župan na podlagi ugotovitev in priporočil, navedenih v poročilu, izvede ukrepe za odkrite odpravo napake in nepravilnosti.

Nadzor nad zakonitostjo dela občinskih organov opravljajo tudi državni organi. Državni nadzor opravljajo vlada in ministrstva. Nadzorujejo izvajanje izvirnih in prenesenih zadev. V zadevah iz izvirne pristojnosti izvršujejo nadzor nad zakonitostjo splošnih in posamičnih aktov občin. Če akt ni v skladu z ustavo ali zakonom, ministrstvo na to opozori občinski organ. Če organ občine ne uskladi svojega akta z ustrezno zakonodajo, ministrstvo predlaga vladi, da začne postopek za oceno skladnosti in zakonitosti občinskega predpisa. Ministrstvo je dolžno opozoriti občinski organ tudi takrat, ko ugotovi, da kateri od občinskih organov ne opravlja dela v skladu z zakonodajo.

Pri prenesenih nalogah ministrstva odločajo o pritožbi zoper odločbe, ki so bile izdane na prvi stopnji, nadzorujejo primernost in strokovnost dela občinskih organov ter imajo še druge, z zakonom določene pristojnosti.

Če občinski organ kljub opozorilom ne opravi nalog ali pa jih ne opravi pravilno in v določenem roku, ministrstvo predlaga vladi, da te naloge prenese na upravno enoto.

Računsko sodišče je najpomembnejši organ v Republiki Sloveniji, namenjen za kontrolo državnih računov, proračuna in celotne javne porabe. Njegova glavna naloga je, da kontrolira pravilnost poslovanja uporabnikov javnih sredstev in njihove akte ter jim tudi svetuje. Najpomembnejša pristojnost računskega sodišča je revizijska pristojnost, ki se deli na predrevizijo, revizijo in porevizijo. V predreviziji računsko sodišče sprejme nadzorni program, zbira podatke o revidiranju in reviziji ter pripravi načrt za izvedbo revizije.

V postopku revizije sodišče pregleduje poslovanje revidiranca, dokumente in druge listine o poslovanju, prostore in objekte, potrebne pri poslovanju in druga dejanja. O revizijskih razkritjih sodišče obvesti revidiranca in mu svetuje, kako naj izboljša poslovanje. Na koncu postopka se izda poročilo.

V primeru, da so bile pri poslovanju revidiranca ugotovljene nepravilnosti, se začne porevizija. V tem postopku sodišče poda oceno o tem, ali so bile odpravljene nepravilnosti poslovanja. Če niso bile, sodišče pozove pristojni organ, da čim prej ukrepa. V primeru najhujših kršitev računsko sodišče o tem obvesti državni zbor in javnost, izda poziv za razrešitev odgovorne osebe ali nadzornega odbora.

Pred izdelavo diplomske naloge sem predvidevala, da je računsko sodišče najpomembnejši organ nadzora nad delom občinskih organov. Po izdelavi lahko to potrdim, saj je računsko sodišče res najvišji revizijski organ nadzora.

V okviru diplomske naloge sem predelala revizijsko poročilo o pravilnosti dela poslovanja občine Izola za leto 2009, ki ga je izdalo računsko sodišče. Računsko sodišče je preverjalo pravilnost dela poslovanja na različnih področjih delovanja občine. Ugotovili so, da občina ni poslovala po predpisih v več primerih, predlagali so ji je priporočila za to, kako naj izboljša svoje poslovanje.

Ustavno sodišče je najpomembnejši sodni organ, namenjen za varovanje človekovih pravic in svoboščin. Njegova naloga je tudi, da preverja, če so vsi zakoni in podzakonski predpisi v skladu z ustavo in mednarodnimi pogodbami. Ustavno sodišče v okviru nadzora odloča o ustavnih pritožbah posameznikov ali pravnih oseb, odloča v postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti aktov ter sporih glede pristojnosti med lokalnimi skupnostmi ter med državnimi organi in lokalnimi skupnostmi.

Ustavna pritožba se vloži zoper posamični akt, če so bile z njim kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine.

Ustavno sodišče lahko ustavno pritožbo zavrne ali sprejme, akt pa v celoti ali deloma odpravi oz. razveljavi in zadevo vrne pristojnemu organu.

Če sodišče ugotovi, da izpodbijani akt temelji na predpisu, ki je nezakonit, začne postopek za oceno ustavnosti in zakonitosti splošnih aktov, v katerem preverja ustavnost in zakonitost zakonov, predpisov in drugih splošnih aktov z ratificiranimi mednarodnimi pogodbami, ustavo in zakoni. Če ugotovi, da kak zakon ni skladen z ustavo, ga razveljavi, nezakonite podzakonske predpise ali druge splošne akte, pa odpravi ali razveljavi.

Vlada Republike Slovenije je najvišji organ izvršilne oblasti in državne uprave. Opravlja politično-predlagalno, politično-izvršilno in upravno funkcijo. Vlada predlaga državnemu zboru v sprejem politične odločitve, ki sodijo v pristojnost države, določa, usmerja in usklajuje izvajanje politike države, skrbi za izvedbo zakonov in drugih predpisov, ki jih sprejme državni zbor.

Vlada zastopa državo kot pravno osebo, nadzoruje in daje navodila za delo ministrstev. najvišji organ za določeno področje državne uprave je ministrstvo. Vlada RS ima 15 ministrstev.

Ministrstvo izvršuje nadzor nad zakonitostjo vseh aktov občine, ki sodijo izvirno in preneseno pristojnost občin, na področju, za katerega so pooblaščen.

Če ministrstvo ugotovi, da akt iz izvirne pristojnosti ni izdan v skladu z ustavo ali zakonom, na to opozori občinski organ in mu predlaga rešitve. Če organ ne uskladi akta z ustrežno zakonodajo, ministrstvo predlaga vladi začetek postopka pred ustavnim sodiščem. Ustavno sodišče lahko zadrži izvrševanje občinskega predpisa ali akta, če obstaja možnost, da bi izvršitev povzročila škodljive posledice ljudem, gospodarsko škodo ali kršitev pravic in svoboščin občanov. Ministrstvo opozori občino tudi na to, da kateri od njenih organov ne opravlja dela v skladu z zakonodajo, in ji predlaga ukrepe.

V zadevah iz prenesene pristojnosti ministrstva odločajo o pritožbah zoper odločbe prve stopnje, ki jih izdajajo občinski organi, nadzorujejo primernost in strokovnost dela občinskih organov ter imajo druge, z zakonom določene pristojnosti.

Če občinski organ ne ravna v skladu z navodili ministrstva oz. ne izvrši nalog, ki bi jih moral, lahko ministrstvo opravi posamezno nalogo, če bi zaradi neizvajanja naloge nastale škodljive posledice za ljudi, okolje ali premoženje.

Če občinski organ kljub opozorilu ne opravi prenesenih zadev, ali pa jih ne opravi pravilno in v določenem času, ministrstvo predlaga vladi, da občini odvzame prenesene naloge in jih prenese na upravno enoto.

Državni zbor je najpomembnejša predstavniška in zakonodajna organizacija, ki opravlja zakonodajno, volilno in nadzorno funkcijo. Državni zbor sprejema ustavo, zakone in druge splošne in posamične akte ter ratificira mednarodne pogodbe. Njegova naloga je tudi, da voli, imenuje in razrešuje predsednika vlade in ministre, predsednika in podpredsednika državnega zbora, sodnike in varuha človekovih pravic. Pred sprejemom zakona mora državni zbor pridobiti soglasje lokalnih skupnosti. Če se organi lokalne skupnosti ne strinjajo s predlogom zakona, ga lahko državni zbor z amandmaji spremeni.

Če državni zbor ugotovi, da občinski svet ali župan poslujeta nezakonito, ju opozori na to ter predlaga način odprave nezakonitosti. Če občinski svet in župan občine ne upoštevata opozorila ali še naprej ravnata nezakonito, izda državni zbor sklep o razpustitvi ali razrešitvi. Če pa upoštevata opozorilo, državni zbor s sklepom ustavi postopek razrešitve ali razpustitve.

Za sodnika upravnega sodišča je izvoljena oseba, ki izpolnjuje določene pogoje, na sodišču lahko sodi tudi sodnik višjega sodišča. Upravno sodišče praviloma odloča v senatu treh sodnikov.

Upravni spor je najbolj pogosta oblika sodnega nadzora nad zakonitostjo dela upravnih organov v upravnem postopku. V upravnem sporu se zagotavlja sodno varstvo pravic in pravnih koristi posameznikov in organizacij.

V upravnem sporu odloča upravno sodišče o zakonitosti dokončnih upravnih aktov, sporih glede pristojnosti, zakonitosti posamičnih aktov, in zakonitosti drugih aktov. V upravnem sporu se lahko določeni akti in predpisi tudi izpodbijajo.

Stranke upravnega spora so tožnik, toženec in stranski udeleženec.

Upravno sodišče izvršuje nadzor nad zakonitostjo upravnih aktov, ki sodijo v pristojnost lokalnih skupnosti. Če ugotovi, da je akt nezakonit, ga vrne občinskemu organu, ki ga je izdal in mu pove, na kakšen način ga naj popravi.

Sodišče odloča tudi o sporih med državo in občinami, med več občinami ali med občinami in nosilci javnih pooblastil. Upravno sodišče odloča tudi o tožbi zoper ugotovitev občinskega sveta o koncu mandata člana občinskega sveta, župana ali podžupana.

LITERATURA IN VIRI

Samostojne publikacije

1. BUČAR, France (1969). *Uvod v javno upravo*. Uradni list SRS, Časopisni zavod, Ljubljana.
2. CULLIS, John, JONES, Phillip (1992). *Public finance and public choice*. London.
3. FISHER, Ronald C (1993). *State and Local Public Finance*. Burr Ridge, Irwin.
4. GRAD, Franc (2001). *Lokalni organi: Vodnik po slovenski lokalni samoupravi*. Inštitut za lokalno samoupravo pri Visoki upravni šoli, Ljubljana.
5. JUVAN GOTOVAC, Vesna (2001). *Predpisi o lokalni samoupravi: Vodnik po slovenski lokalni samoupravi*. Inštitut za lokalno samoupravo pri Visoki upravni šoli, Ljubljana.
6. KING, David (1992). *Local Government Economics in Theory and Practice*. Routledge, London.
7. NEMEC, Juraj, WRIGHT, Glen (1997). *Public Finance, Theory and Practice in the Central European Transition*. The Network of Institutes and Schools of public Administrations in Central and Eastern Europe, Bratislava.
8. MILUNOVIČ, Vilma (2001). *Premoženje in učinkovito financiranje občin: Vodnik po slovenski lokalni samoupravi*. Inštitut za lokalno samoupravo pri Visoki upravni šoli, Ljubljana.
9. MUSGRAVE, Richard A., MUSGRAVE, Peggy B. (1989). *Public Finance in Theory and Practice*. McGraw – Hill Book Company, New York.
10. ŠMIDOVNIK, Janez (1995). *Lokalna samouprava*. Cankarjeva založba, Ljubljana.
11. VIRANT, Gregor (2009). *Javna uprava*. Fakulteta za upravo, Ljubljana.
12. VIRANT, Gregor (2004). *Pravna ureditev javne uprave*. Fakulteta za upravo, Ljubljana.
13. VLAJ, Stane (2006). *Lokalna samouprava: Teorija in praksa*. Fakulteta za upravo, Ljubljana.

Predpisi

1. (2001). Navodilo o oblikah in izvajanju notranjega finančnega nadzora v občinah. Ur. list RS, št. 9/01, 33/02.
2. (2002). Poslovnik državnega zbora Republike Slovenije (PoDZ-1). Ur. list RS, št. 35/02, 60/04, 64/07, 92/07, 105/10.
3. (1995). Poslovnik računskega sodišča Republike Slovenije. Ur. list RS, št. 20/95.
4. (2007). Poslovnik ustavnega sodišča. Ur. list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11.
5. (2009). Pravilnik o obveznih sestavinah poročila nadzornega odbora občine. Ur. list RS, št. 23/09.

6. (1991). Ustava Republike Slovenije. Ur. list RS, št. 33/91, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06.
7. (2002). Zakon o državni upravi (ZDU-1). Ur. list RS, št. 52/02, 56/03, 83/03, 61/04, 97/04, 123/04, 24/05, 93/05, 113/05, 48/09.
8. (2006). Zakon o financiranju občin (ZFO-1). Ur. list RS, št. 123/06, 57/08, 36/11.
9. (1999). Zakon o javnih financah (ZJF). Ur. list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 109/08, 49/09, 107/10, 11/11.
10. (1993). Zakon o lokalni samoupravi (ZLS). Ur. list RS, št. 72/93, 57/94, 14/95, 26/97, 70/97, 10/98, 74/98, 70/00, 51/02, 72/05, 100/05, 60/07, 94/07, 76/08, 79/09, 51/10.
11. (2001). Zakon o računskem sodišču RS (ZRacS-1). Ur. list RS, št. 11/01.
12. (1996). Zakon o ratifikaciji Evropske listine lokalne samouprave (MELLS). Ur. list RS, št. 15/96
13. (1994). *Zakon o upravi* (ZUpr). Ur. list RS, št. 67/94.
14. (2006). Zakon o upravnem sporu (ZUS-1). Ur. list RS, št. 105/06, 62/10.
15. (1994). Zakon o Ustavnem sodišču RS (ZUstS). Ur. list RS, št. 15/94, 51/07, 64/07.
16. (1993). Zakon o vladi (ZVRS). Ur. list RS, št. 4/93, 23/96, 47/97, 119/00, 123/04, 24/05, 109/08.

Viri z interneta

Dostopno 13.8.2011 na: <http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/uvod?openForm>.

Dostopno 18.8.2011 na: <http://www.us-rs.si>.

Dostopno 23.8.2011 na: <http://www.vlada.si>.

Dostopno 26.8.2011 na: <http://www.dz-rs.si>.

Dostopno 30.8.2011 na: <http://www.sodisce.si/usrs>.

Dostopno 17.8.2011 na: [http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/KC903247AE4306A64C12578B5003407A0/\\$file/ObcIzola_PP09.pdf](http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/KC903247AE4306A64C12578B5003407A0/$file/ObcIzola_PP09.pdf).

Dostopno 12.12.2011 na: <http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/DA966692023B00FDC12571FF0023456B>.